

Міністэрства адукацыі рэкамендавала ўпраўленьням адукацыі і Камітэту па адукацыі арганізаваць вывучэнне асобных прадметаў у старшых класах на павышаным узроўні.

У Чавускім раёне да вялікай паводкі гатовыя ўсе. Для вёсак, якія могуць быць адрэзаны ад «вялікай зямлі» разлівам Проні, зрабілі аб'язную дарогу.

Стогны, крыкі, кроў, бінты... Гэта не карцінкі вайсковых дзеянняў, наступстваў баёў на перадавой. Гэта траўматылагічнае адзясненне адной з мінскіх бальніц.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Уладзімір Андрэйчанка сустрэўся з нававыбраным прэзідэнтам Арменіі Сержам Саргсянам

У ходзе афіцыйнага візіту беларускай парламенцкай дэлегацыі ў Арменію для ўдзелу ў ўрачыстай цырымоніі інаўгурацыі выбранага прэзідэнта Рэспублікі Арменія Сержа Саргсяна адбылася сустрэча Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Уладзіміра Андрэйчанкі з нававыбраным прэзідэнтам, а таксама спікерам армянскага парламента Овікам Абраамянам. Аб гэтым БЕЛТА паведамлілі ў прэс-службе Палаты прадстаўнікоў.

Уладзімір Андрэйчанка павіншаваў Сержа Саргсяна з перамогай на прэзідэнцкіх выбарах, выказаўшы перакананне, што армянскі народ зрабіў свабодны выбар. «Старшыня Палаты прадстаўнікоў падкрэсліў, што перавыбранне С. Саргсяна на другі тэрмін сведчыць аб даверы насельніцтва дэючай уладзе, аб рэалізацыі волі і інтарэсаў народа ў рамках палітыкі, якая праводзіцца», — адзначылі ў прэс-службе.

Таксама абмяркоўваліся пытанні беларуска-армянскага палітычнага, гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, узаемадзеянне на міжнароднай арэне.

На сустрэчы са старшынёй Нацыянальнага сходу Рэспублікі Арменія Овікам Абраамянам разглядаліся пытанні работы міжпарламенцкай камісіі па супрацоўніцтве Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і Нацыянальнага сходу Рэспублікі Арменія. «Дасягнута дамоўленасць прадоўжыць сумеснюю прапрацоўку канкрэтных тэрмінаў правядзення пасяджэння міжпарламенцкай камісіі ў Мінску, а таксама парадку дня гэтага мерапрыемства», — растлумачылі ў Палате прадстаўнікоў.

Акрамя таго, узніклі пытанні ўзаемадзеяння заканадаўчаў дзвюх краін у міжпарламенцкіх арганізацыях. У прыватнасці, старшыня Палаты прадстаўнікоў высока ацаніў канструктыўную пазіцыю армянскіх калег, якую яны займаюць адносна Беларусі на міжнароднай арэне. Таксама суб'ядналі падтрымалі неабходнасць пошуку магчымасцяў павелічэння беларуска-армянскага тавараабароту, у тым ліку праз пашырэнне тавараправоднай сеткі. Старшыня Палаты прадстаўнікоў акрэсліў перспектывыя праекты гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва Беларусі і Арменіі.

БЕЛАРУСЬ ЗАЦІКАЎЛЕНА ВА ЎМАЦАВАННІ АДНОСІН З ЛАТВІЯЙ ПА ЎСІХ НАПРАМКАХ

Аб гэтым заявіў міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір Макей учора на сустрэчы ў Віцебску з кіраўніком знешнепалітычнага ведамства Латвіі Эдгарсам Рынкевічам, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

«Мы звязаныя цеснымі чалавечымі вузмі, гандлёва-эканамічнымі сувязямі і, вядома, нацэлены на тое, каб і ў далейшым умацоўваць адносіны па ўсіх напрамках», — сказаў Уладзімір Макей.

Паводле слоў беларускага міністра, на сустрэчы з Эдгарсам Рынкевічам у вузкім складзе былі абмеркаваны пытанні, якія датычацца як двухбаковага супрацоўніцтва, так і адносін Беларусі з Еўрасаюзам. «Думаю, ёсць вельмі шмат агучаных інтарэсаў, па якіх мы можам працаваць», — адзначыў кіраўнік знешнепалітычнага ведамства Беларусі.

Уладзімір Макей падкрэсліў, што, нягледзячы на дадатную дынаміку развіцця гандлёва-эканамічных сувязяў, патэнцыял Беларусі і Латвіі ў гэтай сфэры далёка не вычарпаны. «Ёсць шэраг праблем, якія прапрацоўваюцца і будуць выгледны аб'ектам бакамі», — сказаў ён. Кіраўнік МЗС Беларусі таксама выказаў надзею, што візіт латвійскага міністра дасць магчымасць надаць новы імпульс развіццю ўзаемадзеяння дзвюх краін у гандлёва-эканамічнай, палітычнай, гуманітарнай і іншых сферах.

У сваю чаргу Эдгарс Рынкевіч таксама адзначыў наўнаснасць станаўчых тэндэнцый у двухбаковым эканамічным супрацоўніцтве. «Мы павінны шукаць агучаныя інтарэсы, дзе можам праводзіць дыялог», — сказаў міністр.

Акрамя таго, Эдгарс Рынкевіч асабліва адзначыў той факт, што гэта сустрэча адбылася ў Віцебску. Паводле яго слоў, міжрэгіянальныя адносіны Беларусі і Латвіі вельмі цесныя, і ёсць шмат перспектывных напрамкаў, па якіх іх можна развіваць.

Кіраўнік МЗС Латвіі станаўча ацаніў практычны рэалізацыі пагаднення аб спрощаным парадку ўзаемных паездак жыхароў прыгранічных тэрыторый. Тым не менш, ён лічыць, што яшчэ ёсць дадатковыя магчымасці для аблегчэння бюракратычных працэсаў у гэтым пытанні.

АСВЕЯ. ГЭТА БЫЛО...

Семдзесят гадоў таму — у лютым-сакавіку 1943 года — фашысцкія карнікі правялі на тэрыторыі Асвейскага, Дрысенскага і Расонскага раёнаў аперацыю пад назвай «Winterzauber» — «Зімовае чараўніцтва». Гэта была адна з самых жорсткіх і крывавых карных акцый, учыненых захочнікамі на нашай зямлі за ўвесь перыяд вайны. У СССР яна атрымала назву «Асвейская трагедыя».

Мэтай карнікаў было стварэнне нейтральнай зоны адчужэння шырынёй у 40 кіламетраў без жыхароў і населеных пунктаў паміж Дрысай (Верхнядзвінск) на поўдні і горадам Зілуз (Латвія) на поўначы. Зона ахоплівала раён Асвея — Дрыса — Полацк — Расоны — Себеж. Аперацыя лічылася антыпарызанскай і спустошаная зона павінна была пазбавіць партызанскія злучэнні апорных пунктаў. Паколькі баявога супрацьстаяння з партызанскімі падраздзяленнямі амаль не адбывалася, карныя акцыі былі зведзены да масавых забойстваў насельніцтва.

Фота Антона КІСЕЛЮКА.

Узгадвае ТАРЛЕЦКАЯ Ніна Аркадзьеўна, 1936 г.н., з вёскі Доўгае колішняга Дрысенскага, а цяпер Верхнядзвінскага раёна:

— Нас у маці было трога: я, брат і меншая сястрычка. Частку вёскі Доўгае немцы спалілі яшчэ ў 1942 годзе. З таго часу мы жылі ў лесе. Можна з год правялі ва ўрочышчы Яромлінскі кацёл. Потым перабраліся ў свой лес

бліжэй да вёскі, вырылі зямлянку, парабілі ў іх патаемныя нішы, у якіх хаваліся ў час карнай аперацыі.

У лютым 1943-га прыйшоў карны атрад, і вёску спалілі поўнасцю. Тады загінула шмат жыхароў, якія вярнуліся з лесу раней, спадзеючыся, што фашысты сюды больш не прыйдуць. А нас у тым карнікі не знайшлі.

Калі мы нарэшце прыйшлі ў сваё Доўгае, убачылі жудаснае відовішча: каля зямлянак ляжалі забіяты людзі, якія вярнуліся раней. Жанчыны, дзеці, старыя. Шмат і ніводнай жывой душы. Пахавалі ўсіх у тым месцы, дзе цяпер стаіць помнік, — 40 чалавек.

А мы жылі ў зямлянках, пакуль у 1952 годзе нарэшце не пабудавалі сваю хату.

ЦЫТАТА ДНЯ

Святлана ЕРМАКОВІЧ, начальнік аддзела па справах ветэранаў і пажылых людзей Міністэрства працы і сацыяльнай абароны:

«У Беларусі сёння пражываюць каля 32,5 тысячы былых вязняў фашысцкіх канцлагераў, гэта і іншыя месцы прымусовага ўтрымання. Гэтай катэгорыі грамадзян Беларусі заканадаўствам прадстаўлены льготны, у тым ліку павышаны памеру пенсій. Яно ўстаноўлена ў памеры 100% мінімальнай пенсіі на ўзросце (эта столькі ж, як у ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны з ліку блакаднікаў Ленінграда). Акрамя таго, былым вязням устаноўлены падатковыя, жыллёвыя, працоўныя і іншыя льготы».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 11.04.2013 г.

Долар ЗША	8610,00
Еўра	11280,00
Рас. руб.	277,50
Укр. грыўня	1058,26

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 8°
Віцебск	+ 4°
Гомель	+ 11°
Гродна	+ 3°
Магілёў	+ 3°
Мінск	+ 4°

ЖЫЛЛЁ ПА ДЗЯРЖЗАКАЗЕ — ТОЛЬКІ ДЛЯ ЛЬГОТНІКАЎ

Пра гэта паведаміў карэспандэнт «Звязды» начальнік жыллёвай палітыкі Мінбудархітэктуры Беларусі Аляксандр ГОРВАЛЬ, які пракаментаваў прынятыя дзямі ўрадам Канцэпцыю жыллёвай палітыкі да 2016 года.

Такім чынам, дзяржаўная жыллёвая палітыка гэтыя тры гады будзе рэалізоўвацца па двух галоўных напрамках. Па-першае, гэта палітыка жыллёвага ўмоўнага грамадзянства з дзяржаўнай падтрымкай, якая дыферэнцуецца па катэгорыях насельніцтва і будзе аказвацца адрасна. Па-другое, прадугледжваецца палітыка жыллёвага ўмоўнага грамадзянства з дзяржаўнай падтрымкай праз далейшае развіццё існуючых і стварэнне новых фінансавых механізмаў (іпатэка, сістэма жыллёвых будаўчых зберажэнняў, жыллёвыя аблігацыі), шляхам палітычнага ўмоўнага пры будаўніцтве камернага жылля, павелічэння фонду здымчых жылых памяшканняў.

У рамках рэалізацыі гэтай канцэпцыі спецыялістамі Мінбудархітэктуры падрыхтаваны змяненні ва Указе № 13, дзе гаворыцца аб дзяржпадтрымцы грамадзян пры будаўніцтве жылля.

Згодна з падрыхтаванымі новаўвядзэннямі, дзяржаўная падтрымка жыллёвых чаргавікоў будзе аднаразавай. Калі сям'я ўжо атрымала падобную дзяржпадтрымку ў выглядзе жылёнага крэдыту ці субсідыі, то далей атрымаць яе яшчэ раз будзе немагчыма. Выключэннем стане толькі адзін выпадак: калі патрэба ў палітычна жыллёвага ўмоўнага грамадзянства ў сувязі з павелічэннем сямі пры нараджэнні (усынаўленні) дзяцей, удакладніў Аляксандр Горваль.

Асобна ў указе № 13 плануецца ўдакладніць моманты, якія датычацца здачы ў арэнду жылля, якое было пабудавана з дзяржпадтрымкай. Згодна з новымі людзьмі без адпаведнага дазволу мясцовых улад да поўнага пагашэння жылёнага крэдыту. У гэтым выпадку мясцовыя ўладзямі будзе самастойна прымаць рашэнні па кожнай падобнай кватэры, калі неабходна ўлічваць усе жыццёвыя абставіны, якія вымушчаюць сям'ю здаваць у арэнду жыллё, што было пабудавана з дзяржпадтрымкай. Аляксандр Горваль адзначыў, што прапанаванае новаўвядзенне не прадугледжвае скасаванне ўжо існуючых да-

■ Падрабязнасці ■ Абмяркуем

ЛАВІЦЬ РЫБУ — ТОЛЬКІ З «КАРТАЙ»?

Увядзенне фіш-карт і перавод рыбалкі ў разрад платных відаў адпачынку гатовы падтрымаць Дзяржаўная інспекцыя аховы жыллёвага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Пра гэта паведаміў журналістам падчас прэс-канферэнцыі ў Нацыянальным прэс-цэнтры намеснік начальніка Дзяржінспекцыі Аляксандр ДУНЬКОВІЧ.

— Мы за тое, каб увесці фіш-карты для ўсіх рыбалоў-аматараў, — адзначыў ён. — Няхай плата будзе невялікая, але затое лавіць рыбу зможа чалавек, які сапраўды мае на гэта права. У многіх дзяржавах такі заход дапамагае знаходзіць сродкі для падтрымання вадаёмаў у належным стане.

Дзяржаўная інспекцыя аховы жыллёвага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь штогод падчас нерасту рыбы праводзіць дадатковыя кантрольныя мерапрыемствы, бо акурат у гэты перыяд выяўляецца значная

колькасць выпадкаў парушэння прыродаахоўнага заканадаўства. Летас, з сакавіка па май, інспектары зафіксавалі каля 2 тысяч парушэнняў, што на 18 працэнтаў больш, чым было ў 2011 годзе. Сёлета з пачатку нерасту браканьеры выявілі 400 кілаграмаў рыбы.

Адказнасць за нелегальны ўлоў розная, але, як правіла, яна добра б'е па кашальку.

— Калі гаварыць пра штрафы, то для кожнага віду нелегальна злоўленай рыбы ёсць сваё такса, — нагадаў Аляксандр Дуньковіч. — Напрыклад, для залатога карася — 2 базавыя велічыні. Гэта значыць, што адна рыбіна «каштуй» 200 тысяч рублёў. У выпадку парушэння, якое адбылося ў перыяд нерасту, лічбу можна памнажаць на 3. Змагаюцца з браканьерамі ў Дзяржінспекцыі не толькі штрафамі, а яшчэ і з дапамогай розных тэхнічных сродкаў. Інспектарамі ўжо вырастаюць новыя прыборы відэа-назірання, у тым ліку і начныя.

Ганна ГАРУСОВІЧ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У ІРАНЕ АДБЫЎСЯ ПАЎТОРНЫ ЗЕМЛЯТРУС

Паўторны землятрус магнітудай 5,6 адбыўся учора раніцай на поўдні Ірана. Яго ачаг залягаў у 10 км ад паверхні, а эпицэнтр знаходзіўся ў 94 км на поўдзень ад адміністрацыйнага цэнтра правінцы Бушэр. Напярэдадні тут жа адбыліся падземныя штуршкі магнітудай да 6,3 бала. Прынамсі 32 чалавекі сталі ахвярамі стыхіі, яшчэ 850 пацярпелі. Разбурана больш за 700 будынкаў. У пацярпелых раёнах аб'яўлена трохдзённая жалоба. Падземныя штуршкі адчуваліся нават у размешчаных з другога боку Персідскага заліва Аб'яднаных Арабскіх Эміратах. Іран уваходзіць у дзясятку самых сейсманеабеспечаных раёнаў зямнога шара, тут амаль кожныя дзесяць гадоў адбываецца землятрус магнітудай больш за 7 балаў.

ВЕТСЛУЖБА ЛАТВІІ ЗНАЙШЛА КАНІНУ Ў ЛІТОВСЬКІХ І ЭСТОНСЬКІХ МЯСНЫХ ПРАДУКТАХ

Харчова-ветэрынарная служба Латвіі атрымала вынікі аналізу мясной прадукцыі з брытанскай лабараторыі Genop Laboratories LTD, паводле якіх 4 з 41 узору вырабаў з ялавічыны змяшчаюць каніну. Па выніках аналізу служба даручыла выключыць з гандлю каўбасу Parmesan эстонскага вытворцы NOO, якая змяшчае 10% каніны. Каніна выяўленая таксама ў каўбасе Exclusive літўскага прадпрыемства Grimeda, дзе яе колькасць складала 9%. Каніну змяшчалі і ўзоры тушоўкі латвійскага прадпрыемства «Куруш Земэ» (15,6%), і кулаты прадпрыемства Forever (4%).

ПАЎДНЁВАЯ КАРЭЯ ПАДРЫТАВАЛАСЯ ДА РАКЕТНАЙ АТАКІ З ПОЎНАЧЫ

Паўднёвакарэйскі міністр замежных спраў Юн Бэн Се заявіў, што запуск балістычнай ракеты з боку КНДР можа адбыцца ў любы момант. Пра гэта паведамляе агенцтва «Рэнхап». Выступаючы ў сераду перад паўднёвакарэйскім парламентам, міністр дадаў, што верагоднасць запуску Пхеньянам ракеты вельмі высокая. Паводле яго слоў, КНДР можа выкарыстаць ракету «Мусудан» з далёкасцю каля 3,5 тысячы кіламетраў, пуская якую раней якой раней былі заўважаны на ўсходнім узбярэжжы Паўночнай Карэі. Юн Бэн Се дадаў, што Сеул падтрымае Маскву і Пекін паспрабаваць стрымаць Пхеньян ад правакацыйных дзеянняў. Як адзначае агенцтва, паўднёвакарэйскія і амерыканскія войскі ў сераду былі пераведзены ў павышаную баявую гатоўнасць.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ПАЛЯКІ АДПРАВІЛІ АНГЕЛУ МЕРКЕЛЬ ЗА КАЛЮЧЫ ДРОТ

Ангела Меркель апынулася ў цэнтры «гістарычнага» скандалу, які разгарэўся паміж Германіяй і Польшчай. Як піша The Daily Mail, нямецкі канцлер трапіла на вокладку вядомага польскага часопіса Uwazam RZE, які адлюстроўвае яе ў выглядзе вязня канцэнтрацыйнага лагера, у паласатай робе і хустцы, за калючым дротам.

Загалоўка побач з выявай аб'яшчае: «Фальсіфікацыя гісторыі... Як немцы зрабілі з сябе ахвяр Другой сусветнай вайны». Такім чынам, палякі адказалі на трохсерыйны нямецкі фільм «Нашы маці, нашы бацькі», паказаны ў канцы сакавіка тэлеканалам ZDF. Стужка апавядае пра лёс пяці немцаў, аднак у ёй паказаны і байцы польскага супраціўлення, якія, праўда, намаляваны як заўзятыя антысемыты. Польскі дыпламат у Германіі Ежы Марганці напісаў ліст у тэлестанцыю, у якім назваў вобраза Польшчы і змагароў польскага супраціўлення, створаны ў серыяле, «вельмі несправядлівым і абразлівым».

КОРАТКА

Сальда знешняга гандлю таварамі і паслугамі Беларусі за студзень-люты 2013 года складала дадатным на ўзроўні \$191,5 млн.

Мінімальная заробатная плата за сакавік гэтага года не індэксуецца, паколькі індэкс спажывецкіх цен за сакавік да студзеня 2013 года не пераагнуў пяціпрацэнтны парог.

Гасцініцы Мінска змогуць прыняць 10 тыту. гасцей і бальшчыкаў чэмпіянату свету па хакеі 2014 года. Усяго ж у Мінску і яго наваколлі плануецца размясціць амаль 20 тыту. гасцей і бальшчыкаў хакейнага спаборніцтва.

Выстаўку гатовых дамоў для індывідуальнай забудовы плануецца правесці пад Мінскам бліжэй да восні. Запланавана будаваць дамы розных канструкцый для азнамянення грамадзян з магчымасцямі беларускіх прадпрыемстваў. Усяго, як чакаецца, будзе прадстаўлена амаль 30 праектаў.

Пэралік буйнейшых бюджэтаўтваральных арганізацый рэальнага сектара эканомікі Беларусі па выніках 2012 года ўзначалілі ААТ «Белтрансгаз», «Нафтан», «Беларуськалій».

Жыльчым інтэрнату ў Беларусі будуць адлічваць сродкі на правядзенне капітальнага рамонт.

20 КРАСАВІКА - РЭСПУБЛІКАНСКІ СУБОТНІК

На якія мэты расходуюцца сродкі, заробленыя на рэспубліканскіх суботніках:

- 20 красавіка 2013 года**
 - Палёна сродкаў будзе накіравана на падрыхтоўку дзіцячых аздараўленчых лагераў да летняга сезона, а таксама на рэалізацыю мерапрыемстваў па правядзенню ў 2013 годзе Года Беражлівасці. Яшчэ 50% сродкаў пойдзе на набыццё спецыяльных аўтамабільў хуткай медыцынскай дапамогі з поўнай комплектацыяй іх медыцынскай тэхнікай і іншым абсталяваннем, якое неабходна для правядзення рэанімацыйных мерапрыемстваў.
- 21 красавіка 2012 года** зароблена Br41 млрд.
 - Сродкі накіраваны на будаўніцтва новага будынка музея Вялікай Айчыннай вайны і стварэнне музейнай экспазіцыі, а таксама на падрыхтоўку дзіцячых аздараўленчых лагераў да летняга сезона.
- 16 красавіка 2011 года** зароблена Br21,1 млрд.
 - Сродкі накіраваны на ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы дзіцячых рэабілітацыйных цэнтраў і аздараўленне дзяцей з рэгіянаў, якія пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС.
- 24 красавіка 2010 года** зароблена Br16,4 млрд.
 - Сродкі накіраваны на аднаўленне і добраўпарадкаванне мемарыяльных аб'ектаў Вав, а таксама на падрыхтоўку дзіцячых аздараўленчых лагераў да летняга сезона і ўпарадкаванне аграгарадкаў.

Крыніца: Міністэрства фінансаў Беларусі. © Інфарграфіка

«ЗНАМЯ ЮНОСТИ» — ДОБРЫ ДАРАДЧЫК І СПАДАРОЖНІК МОЛАДЗІ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыв рэдакцыі і чытачоў газеты «Знамя юности» з 75-годдзем з дня выхаду ў свет першага нумара газеты.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што гісторыя «Знамя юности» непарыўна звязана са станаўленнем і развіццём моладзевых руху ў Беларусі, працоўнымі і ратнымі подзвігамі народа. Прызнаннем заслуг газеты з'яўляецца ордэн «Знак пашаны», якім яна ўзнагароджана ў 1984 годзе.

«Сёння, як і раней, выданне прызначана выконваць важную асветніцкую функцыю, фарміраваць у маладога чалавека высокія маральныя прыныцы і арыенціры, узбагачаць і развіваць яго ўнутраны свет», — гаворыцца ў віншаванні.

«Перакананы, што газета «Знамя юности» і ў далейшым будзе прадаўжаць сваё лепшыя традыцыі, заставацца добрым дарадчыкам і спадарожнікам моладзі, далучаць падрастаючае пакаленне да інтэлектуальнага і духоўнага патэнцыялу грамадства, якім прафесійным майстэрствам умоваўча аўтарытэт свайго выдання», — падкрэсліў Прэзідэнт.

«Няхай свет, які з вашай дапамогай пазнае юная аўдыторыя, будзе заўсёды напоўнены сапраўднымі, а не ўяўнымі жыццёвымі каштоўнасцямі», — пажадаў Аляксандр Лукашэнка калектыву рэдакцыі.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ВЫКАЗАЎ СПАЧУВАННІ ПРЭЗІДЭНТУ ІРАНА Ё СВЯЗІ З АХВАРАМІ РАЗВУРАТНАГА ЗЕМЛЯТРУСА

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста выказаў спачуванні Прэзідэнту Ісламскай Рэспублікі Іран Махмуду Ахмадзінежаду, родным і бліжнім загінулым у выніку разбуральнага землятруса, які адбыўся ў іранскай правінцыі Бушэр.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Ва ўрадзе

ДАХОДЫ БЕЛАРУСА АД ТРАНЗІТУ Ё 2012 ГОДЗЕ ДАСЯГНУЛІ \$3 МЛРД

Аб гэтым паведаміў міністр транспарту і камунікацый Анатоль Сівак на пасяджэнні Прэзідыума Саўміна, дзе разгледжаны ход рэалізацыі дзяржапраграмы развіцця транзітнага патэнцыялу на 2011-2015 гады, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Міністр адзначыў, што праграма дае станоўчыя вынікі: «Калі ў 2011 годзе даходы ад транзіту складалі \$2,8 млрд, то ў 2012 годзе дасягнулі \$3 млрд», — канстатаваў ён. Найбольшыя поспехі назіраюцца ў галіне аўтамабільнага і наветранага транспарту. Так, у выніку павелічэння транзітных палётаў і абслугоўвання транзітных замежных наветраных суднаў даходы ад гэтай дзейнасці выраслі на 10 працэнтаў. «У галіне аўтаатранспарту сітуацыя таксама аптымістычная: замежнымі перавозчыкамі ў 2012 годзе выканана 1,5 млн грузавых транзітных павяздак і 22 тыс. пасажырскіх», — удакладніў Анатоль Сівак.

Паводле яго слоў, развіццё дарожнай інфраструктуры і прыдарожнага сэрвісу ў Беларусі дало магчымасць павялічыць колькасць павяздак замежных перавозчыкаў па тэрыторыі краіны і павысіць даходы за карыстанне аўтадарогамі на 25 працэнтаў.

Разам з тым зніжэнне транзіту грузаў назіраецца на чыгуначным транспарце. «Гэта абумоўлена скарачэннем транзіту грузаў на 10 працэнтаў з-за пераарыентацыі часткі расійскіх экспартных грузаў з партуў Літвы і Латвіі ў парты Ленінградскай вобласці, а таксама зніжэннем попыту на сыравінную прадукцыю, экспартную з Расіі ў краіны ЕС», — паведаміў міністр.

У сваю чаргу Уладзімір Сямашка даручыў Мінтрансу падрыхтаваць дадатковыя меры па нарошчванні транзітных перавозак чыгуначным транспартам. Даручана таксама ўнесці прапановы па далейшым развіцці аб'ектаў прыдарожнага сэрвісу. Паводле слоў першага віцэ-прэм'ера, Мінтранс павінен будзе ацаніць магчымасці стварэння на буйных аўтамагістралях краіны комплексных прыдарожных аб'ектаў (аўтазапраўка, аўтамыйка, гасцініца, аб'екты гандлю) з прыцягненнем у такія праекты малага і сярэдняга бізнесу. Уладзімір Сямашка таксама даручыў міністэрству ацаніць перспектывы выкарыстання магчымасцяў абласных аэрапортаў, у тым ліку для прыёму і абслугоўвання прыватных самалётаў

ДВА ПРАДМЕТЫ — НА ПАВЫШАНЫМ ЁЗРОВЕНЬ У ШКОЛАХ З'ВЯЦЦА ФІЗКА-МАТЭМАТЫЧНЫЯ І ФІЛАЛАГІЧНЫЯ КЛАСЫ

З наступнага навучальнага года ў дзевяцікласнікаў беларускіх школ з'явіцца магчымасць атрымліваць адукацыю з улікам уласных індывідуальных патрэб і здольнасцяў. Міністэрства адукацыі рэкамендавала ўпраўленням адукацыі і Камітэту па адукацыйных арганізацыях вывучэнне асобных прадметаў у старшых класах на павышаным узроўні. Прадметы згрупаваны па наступным кірунках: фізіка-матэматычным, хіміка-біялагічным, фізілагічным і грамадазнаўчым.

Праўда, як патлумачылі журналісту «Звязды» ў галоўным адукацыйным ведамстве, размова не ідзе пра тое, што з 1 верасня абсалютна ўсе школы пачнуць укараняць ідэю прафілізацыі. Для арганізацыі адукацыйнага працэсу з вывучэннем прадметаў на павышаным узроўні павінен выконвацца шраг умоў. Па-першае, абавязкова павінна прысутнічаць гатоўнасць і зацікаўленасць у гэтым вучняў і іх бацькоў. Па-другое, «паглыбленне» ў навучанні немагчыма без прысутнасці ў школе высокакваліфікаваных педагагічных кадраў (настаўнікаў першай, вышэйшай катэгорыі або настаўнікаў-метадыстаў). Пад увагу таксама будзе брацца і матэрыяльна-тэхнічная база школы: ці дазваляе яна ў поўным аб'ёме рэалізаваць змест вучэбнай праграмы на павышаным узроўні?

Заснавальнікі ўстаноў адукацыі сумесна з кіраўнікамі апошніх будуць вызначаць школы, у якіх адукацыйны працэс будзе весціся з выкладаннем тых ці іншых прадметаў на павышаным

узроўні. Пры гэтым для кожнай сярэдняй школы будуць вызначаны свае кірункі. Фарміраваць класы для вывучэння асобных прадметаў на павышаным узроўні аднаго кірунку ва ўстановах адукацыі, размешчаных паблізу адна ад адной, не рэкамендуецца. Таксама не выключаецца, што захавваюцца і сярэднія школы, у якіх усе вучэбныя прадметы, які і раней, будуць вывучацца толькі на базавым узроўні, а свае індывідуальныя інтарэсы, схільнасці і здольнасці вучні змогуць рэалізоўваць на факультатыўных занятках.

Міністэрства адукацыі прапанавае дзве мадэлі фарміравання дзятых класу. Першая мадэль прадугледжвае аб'яднанне юнакоў і дзячатых у клас для вывучэння на павышаным узроўні прадметаў аднаго кірунку. Гэтую мадэль мэтазгодна выкарыстоўваць пры наўнасці ў сярэдняй школе паралельных дзятых класуў.

Другая мадэль прадугледжвае аб'яднанне маладых людзей для вывучэння на павышаным узроўні прадметаў па розных кірунках. Да яе рэкамендавана звяртацца, калі немагчыма сфарміраваць цэлы клас для вывучэння на павышаным узроўні вучэбных прадметаў аднаго кірунку. Безумоўна, многіх цікавіць, а ці будзе ажыццяўляцца нейкі адбор сярод тых, хто жадае навіна база школы: ці дазваляе яна ў поўным аб'ёме рэалізаваць змест вучэбнай праграмы на павышаным узроўні?

— Сёлета спецыяльнага адбору ў такіх класах дакладна не будзе, — запэўнівае ў Міністэрстве адукацыі. — Усе, хто жадае вывучаць вучэбныя прадметы на павышаным узроўні, будуць залічаны. Для працягу навучан-

Узровень гатоўнасці

НА МОКРЫМ МЕСЦЫ

У Чавускім раёне да вялікай паводкі гатовыя ўсе. Для вёсак, якія могуць быць адрэзаны ад «вялікай зямлі» разлівам Проні, зрабілі абязную дарогу.

МОСТ ПАД ВАДОЙ

Стомленны ад халадоў людзі цпер настойліва ловяць прыкметы надыходзячай вясны: гурбы снегу вальнова, але асядаюць, шодня на градус адступаюць красавіцкія маразы, пад сонейкам пачынаецца капеж. Гэта ўсё добра відаць у горадзе, але ў сельскай мясцовасці зіма, здаецца, яшчэ ўтрымлівае свае пазіцыі.

У абласна ракі Проня ў глыбні Чавускага раёна пасярод снегу з'явіліся зноў-дзедца карычневая праталіна, а калі з неба да таго ж пачынаюць сыпацца белыя крупкі, то здаецца, што наступілі «вечныя люты». Між тым вясна, а з ёй і паводка, вельмі блізка, сцявараюць вяскоўцы.

— Вада прыбыла, узровень у рацэ падняўся, — вызначае «на вока» старшыня Радамльскага сельсавета Валерыі Ефіменка.

Шэрая вада віхрыцца ля апор невялікага моста, які штогод увесну паглынае рочка Проня. Гавораць, гэта незвычайнае відзішча: асфальтавая дарога вядзе проста ў ваду, якая можа даходзіць аж да ляснога ўзгорка на другім баку.

Загнаная дарога шмат гадоў адрэзала некалькі вёсак ад раёна. Сёлета ўсё будзе іначэй, абяцаюць мясцовыя ўлады.

— Улетку ў нас адбудавалі, прывялі ў парадак абязную дарогу, — паказвае карту старшыня сельсавета. — Раней арганізавалі пераправы, людзям везлі ўсё неабходнае на лодках і трактарах, а цяпер праблема вырашана: гандлёвае, медыцынскае і іншае забеспячэнне будзе рабіцца па абязной дарозе.

ПРОНЯ «ЗАГУЛЯЕ»

Пакуль яшчэ можна праехаць па звычайным шляху: дарогу, каб яна хутчэй прасыхала, раўнуе і чысціць тэхніка. У вёсцы Дзедня народ на скрыжаванні чакае аўтакраму. Цяпер тут жыюць крыху больш за дзсяць чалавек. Ніякага хвалявання з нагоды будучай паводкі ніхто не выказвае.

— Стараста вёскі Леанід Іванавіч Гузаў і яго жонка Тамара Сцяпанавна вядуць у сваю хату, каб паказаць сваю звычайную падрыхтоўку да разліву.

— Здраецца, Проня ў нас «гуляе» і два тыдні, і месяц, а аднойчы і больш было, — угадвае Леанід Іванавіч. — Я сам на лодцы малако вазіў, гэта даўно было.

Самой Дзедні, якая на пагорку, вада не пагражае: разліў яшчэ ніколі не дабіраўся да хат. Гапоўнае — мець запасы, каб спакойна перажыць паводку.

— Па-першае, у нас ёсць запасы газавы балон, — паказваюць гаспадары. — Уладам трэба аддаць належнае: заўсёды загадзя патэлефануюць з сельсавета і

нагадаюць, што трэба рыхтавацца. Але мы і самі ведаем, што будзем адрэзаныя, і загадзя робім запасы.

Тамара Сцяпанавна вядзе ў хату і паказвае запас прадуктаў. Пакеты яна склала ў металічныя бачкі пад накрыўку.

— Гэта каб мышы не сапсавалі ежу, — тлумачыць яна. — У мяне тут мука, гарох, крупы, макарона (прыгожа вымаўляе па-

Жыхарка Дзедні Тамара Гузаў і маё да вялікай паводкі запасы газавы балон і гумавыя боты.

чавуску «макарёна». — Аўт. Усё гэта я і ўсе жанчыны з нашай вёскі набываем паступова, у аўтакраме. Што вока бацьчы — тое і бяру. Усё з'ядым.

Закупкі на час разліву распаўсюджваюцца не толькі на харчы, але і на лекі. Тамара Сцяпанавна загадзя з'ездзіла ў райцэнтр.

— Выдаткавала 300 тысяч рублёў на лекі, — расказала яна. — У запас набывала таблеткі па рэцэптах ад цыку, а таксама і звычайныя лекі ад галаўнога болю, яны таксама лішнімі не будуць.

Затое гумавых ботаў, розных памераў і велічыні, у гаспадарцы хапае. І дзеду, і бабе, і дзецям, калі яны прыедуць падзівіцца на разліў Проні. Вядома, вяскоўцам растлумачылі, што сёлета, дзякуючы абязной дарозе, жыццё пойдзе звычайным

чынам. Але «на ўсякі выпадак», яны вырашылі быць гатовымі.

— Праблем не павіна быць, але Бог яго ведае, — кажуць пенсінеры. — Снегу навока шмат, а таму ўсё залежыць і ад надвор'я. Калі добра сонейка прыгрэе, то можа быць вялікае падтапленне. Так што, каб не застацца ля разбітага карыта, мы ўсё зрабілі належным чынам.

НЯМА ШПАКОЎ

На ўездзе ў вёску Пухнава — прыгожая хата, пафарбаваная ў яркі блакітны колер. Гэта дом старасты Тамары Аляксееўны Лысанкавай, дзе звычайна збіраюцца для абмеркавання надзённых праблем жыхары вёскі, якіх усяго каля двух дзясяткаў. Цяпер людзей хваляе, як і ўсіх нас, позы надыход вясны.

— Шпакоў няма, — кажа Ніна Іванавна Несцяранка. — Мне 82 гады, і такога на маёй пам'яці не было.

Старыя людзі гавораць, што Вялікдзень у маі — гэта сама па сабе прыкмета позняй вясны. Сапраўднага цяпля і сонца трэба чакаць толькі напрыканцы красавіка. А вось паводка, якая таксама традыцыйна шмат гадоў аддзяляе Пухнаву ад звыклага шляху, мясцовых людзей не турбуе.

— Ды нармальна сябе Проня паводзіць, — адмахваецца Ніна Іванавна. — Нам тут заўсёды добра: у любым выпадку ўсё прывязуць. Грошы мы атрымліваем добрыя, так што прадукты набудзем. Але дзеці мне ў выхадныя і так усё прывезлі. Падвалы ў нас не залівае. У мяне там яшчэ і бульбачка ляжыць, але я не хваляюся. Медычка прыедзе, сельсавет дагледзіць.

— Ды нам сапраўды не страшна быць тут «адрэзанымі», — сміецца стараста Тамара Аляксееўна. — Аўтамабілі прыязджаюць праз абязную дарогу. Тэлефоны працуюць. Пенсію нам далі раней у гэтым

Штогаюна гэтая дарога і мост ідуць пад ваду.

ПРЫНЯТА СТАНОЎЧАЕ РАШЭННЕ АБ АКРЭДЫТАЦЫІ Ё МІНСКУ ЧАСОВАГА ПАВЕРАНАГА Ё СПРАВАХ ШВЕЦЫІ

Аб гэтым паведаміла намеснік начальніка ўпраўлення інфармацыі МЗС Марыя Ваньшына, адказваючы на пытанне карэспандэнта БЕЛТА адносна інфармацыі аб накіраванні ў Беларусь часовага паверанага ў справах Швецыі.

Па выніках праведзеных па ініцыятыве шведскага боку двух раўндаў кансультацый паміж міністэрствамі замежных спраў беларускага менавіта прынята станоўчае рашэнне адносна просьбы шведскага боку аб акрэдытацыі ў Мінску часовага паверанага ў справах Швецыі ў Беларусі, адзначылі ў МЗС.

Марыя Ваньшына таксама падкрэсліла: «Беларускі бок зыходзіць з таго, што дзейнасць шведскага дыпламата ў Рэспубліцы Беларусь будзе ажыццяўляцца ў поўнай адпаведнасці з палажэннямі Венскай канвенцыі аб дыпламатычных адносінах 1961 года і накіравана на рэалізацыю значнага патэнцыялу двухбаковага гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, развіццё гуманітарных, міжасобасных кантактаў, узаемадзеянне ў галіне экалогіі і тэхнічнай дыялогіі».

Частное унитарное страховое предприятие «Вартма Иншуранс»				
220035, г. Минск, ул. Грибодова, д. 4, каб. 49				
Вид деятельности: Добровольное страхование иное, чем страхование жизни.				
БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2013 года тыс. руб.				
АКТИВЫ		Код строки	на 1 января 2013 года	на 31 декабря 2011 года
1		2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ				
Основные средства				
Нематериальные активы		110	18 210	20 311
Доходные вложения в материальные активы		120	10 548	1 284
в том числе:				
инвестиционная недвижимость		131		
предметы финансовой аренды (лизинга)		132		
прочие доходные вложения в материальные активы		133		
Вложения в долгосрочные активы		140		
Долгосрочные финансовые вложения		150		
Долгосрочная дебиторская задолженность		160		
Отложенные налоговые активы		170		
Прочие долгосрочные активы		180		
ИТОГО по разделу I		190	28 758	21 575
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ				
Запасы		210	2 796	3 057
в том числе:				
материальные		211	2 796	3 057
незавершенное производство		212		
прочие запасы		213		
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации		215		
Расходы будущих периодов		220	8 476	10 547
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам		230		
Доля перестраховщиков в страховых резервах		240		
в том числе:				
резерв незаработанной премии		241		
резервы убытков		242		
другие технические резервы		243		
Краткосрочная дебиторская задолженность		250	519	
Краткосрочные финансовые вложения		260		
Денежные средства и их эквиваленты		270	15 127 984	11 663 010
Прочие краткосрочные активы		280		
ИТОГО по разделу II		290	15 139 775	11 676 614
БАЛАНС		300	15 168 533	11 698 189
Собственный капитал и обязательства		Код строки	на 1 января 2013 года	на 31 декабря 2011 года
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ				
Уставный капитал		400	7 571 025	7 571 025
Неоплаченная часть уставного капитала		420		
Собственные акции (доли в уставном капитале)		430		
Резервный капитал		440	4 335 975	3 768 975
в том числе резервный фонд заработной платы		441		
Добавочный капитал		450	6 719	6 719
в том числе прирост (переоценка) стоимости объектов недвижимости, приобретенных за счет страховых резервов		451		
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)		460	1 539 115	67 973
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода		470		
Целевое финансирование		480		
ИТОГО по разделу III		490	13 452 834	11 414 692
IV. СТРАХОВЫЕ РЕЗЕРВЫ И ФОНДЫ				
Резервы по видам страхования, относящимся к страхованию жизни		500		
Резерв незаработанной премии		501	1 170 081	167 059
Резервы убытков		502	145 752	16 322
Другие технические резервы		503		
Иные страховые резервы		504		
Фонд предупредительных (превентивных) мероприятий		505	130	
Гарантийные фонды		506		
Иные фонды, образованные в соответствии с законодательством		507		
ИТОГО по разделу IV		509	1 315 963	183 381
V. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
Долгосрочные кредиты и займы		610		
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам		620		
Отложенные налоговые обязательства		630		
Лекции будущих периодов		640		
Резервы предстоящих платежей		650		
Прочие долгосрочные обязательства		660		
ИТОГО по разделу V		690		
VI. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
Краткосрочные кредиты и займы		610		
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств		620		
Краткосрочная кредиторская задолженность		630	399 736	100 116
в том числе:				
по налогам и сборам		631		
по страховым агентам и брокерам		632	46 263	
прочим кредиторам по операциям страхования, страхования		633		
по операциям перестрахования		634		
депо премий по рискам, переданным в перестрахование		635		
по авансам полученным		636	5 907	176
по налогам и сборам		638	313 358	63 227
по социальному страхованию и обеспечению		639	7 862	6 736
по оплате труда		640	26 192	29 773
по лизинговым платежам		641		
собственнику имущества (учредителям, участникам)		642		

ТУРЫЗМ НАСУПЕРАК КРЫЗІСУ

Для міжнароднага турызму 2012 год стаў змяняльным: упершыню ў сусветнай гісторыі колькасць турыстаў склала больш за мільярд чалавек, а менавіта — 1 мільярд 35 мільёнаў. Для параўнання: у 1995 годзе колькасць турыстаў была амаль у два разы меншай — 530 мільёнаў чалавек.

Цікава, што сусветны фінансавы крызіс зрабіў негатыўны ўплыў на турызм атрымаў у 2009 годзе, калі колькасць турыстаў зменшылася на 3,8%. Ужо ў 2010 годзе рост склаў 6,5%, а па выніках 2012 года — 3,8%. Гэта сведчыць аб тым, што турызм з'яўляецца сферай, здольнай і ва ўмовах сусветнага крызісу дэманстраваць рост, а значыць, эканамічны патэнцыял турызму нельга недацэньваць.

Пры гэтым у 2011 годзе адзначаўся яшчэ адзін змяняльны паказчык: паступленні ад міжнароднага турызму ўпершыню перавысілі суму ў 1 трльён долараў. «Такія вынікі набываюцца, — заявіў Генеральны сакратар Сусветнай турысцкай арганізацыі (UNWTO) Талеб Ры-фаі. — Мы спадзяемся, што ўрады ва ўсім свеце будуць паступова прызнаваць гэты і прымаць меры ў падтрымку турызму, уключаючы правядзенне больш справядлівай падатковай палітыкі і аблягчэнне працэдур атрымання віз і перамяшчэння турыстаў, таму што яны даказалі сваю здольнасць стымуляваць эканамічны рост і ствараць працоўныя месцы».

Цікава таксама, што Еўропа па-ранейшаму з'яўляецца лідарам па колькасці турыстаў — па выніках 2012 года гэта 535 млн чалавек. Але вялікімі тэмпамі развіваецца турызм у Азіі і ціхаакіянскім рэгіёне: па выніках 2012 года тут пабывалі 233 млн чалавек. Для параўнання — краіны, размешчаныя на двух амерыканскіх кантынентах, наведвалі толькі 162 млн турыстаў.

У 2012 годзе быў зафіксаваны яшчэ адзін цікавы факт: на перае месца па выдатках на турызм упершыню вайшлі турысты з КНР. Іх расходы ўзраслі на 40% у параўнанні з 2011 годам і перавысілі 102 мільярд долараў. Рост расходаў турыстаў з Кітая за мяжой павялічыўся з 2000 года ўвосем разоў — прыкладна ў той жа прапарцыі, як узрасла і колькасць турыстаў (з 10 да 83 млн). Для параўнання, турысты краіны з найбуйнейшай эканомікай у свеце — ЗША — патрацілі ў 2012 годзе 82 мільярды. Шчодрыя траты кітайскіх турыстаў сведчаць аб тым, што эканамічнае і фінансавое становішча КНР у глабальнай эканоміцы пастаянна паліпшаецца, а сітуацыя ў амерыканскай эканоміцы не такая бліскучая.

Для далейшага развіцця турызму ў Кітаі нядаўна быў прыняты «План нацыянальнага турызму і адпачынку» да 2020 года, які закліканы садзейнічаць не толькі турызму ў цэлым, але і таму, каб рэальная эканамічная выгада стала адчувальнай ва ўсёй краіне. Адзін з важных крокаў — прымусіць арганізацыі даваць кітайскім работнікам штогадовы адпачынак, які аплываецца. Справа ў тым, што цяпер многія работнікі ў Кітаі адмаўляюцца ад яго, паколькі ісці ў водпуск лічыцца непрыятым. Прамы прымуць з боку ўрада дазволіць з цэгам часу пераадолець гэтую практыку.

Паказальны таксама і прырост выдаткаў на турыстычныя паслугі з боку грамадзян Расійскай Федэрацыі. Так, расходы расійскіх турыстаў на выніках 2012 года узраслі на 32% і склалі 43 мільярды, што дазволіла Расіі выйсці на 5 месца ў свеце.

Прычым частка гэтай сумы расходаў з боку грамадзян Расіі ўжо трапіла ў бюджэт Рэспублікі Беларусь: сотні тысяч расійскіх грамадзян сталі лічыць Беларусь цудоўным месцам для адпачынку, перш за ўсё аздарэальнага. Можна разлічваць, што гэтая тэндэнцыя

«Парк кемпінгараў у Заходняй Еўропе адзначаецца ў 600—700 тысяч адзінак. І ўсюды, дзе ёсць аўтатурызм, прадугледжаны спецыяльныя стаянкі. У нас жа пакуль у наяўнасці толькі адна стаянка. Гэта цалкам няправільна».

будзе развівацца і ў наступныя гады дзякуючы ў тым ліку працэсам еўразійскай інтэграцыі. У той жа час і нам неабходна рабіць сур'ёзныя крокі па далейшым прыцягненні расіян на беларускі рынак.

Калі разглядаць у цэлым стан беларускай турысцкай галіны, то яна развіваецца ў адпаведнасці з Дзяржаўнай праграмай на 2011—2015 гады. Асноўныя поспехі і праблемы галіны асвятляў міністр спорту і турызму Аляксандр Шамко на пасяджэнні калегіі Міністэрства, якое прайшло ў гарнальжым комплексе «Лайоўск» 5 красавіка 2013 года. Ён адзначыў, у прыватнасці, што колькасць арганізаваных турыстаў, якія наведвалі Рэспубліку Беларусь у 2012 годзе, склала 118 749 чалавек пры прагнозе 145 000. Пры гэтым рост колькасці турыстаў склаў 106,5% (4 299 589 чалавек).

Міністр адзначыў, што неабходна развіваць такія формы турызму, які ваенна-гістарычны, а таксама караванінг (падарожжа з пражываннем у аўтамаках і аўтапрычэпах). Асабліва вялікія недапрацоўкі назіраюцца па апошнім з іх. Паводле слоў міністра, «парк кемпінгараў у Заходняй Еўропе адзначаецца ў 600—700 тысяч адзінак. І ўсюды, дзе ёсць аўтатурызм, прадугледжаны спецыяльныя стаянкі. У нас жа пакуль у наяўнасці толькі адна стаянка. Гэта цалкам няправільна».

Гаворачы пра перспектывы кірункі развіцця турызму ў нашай краіне, Аляксандр Шамко адзначыў, што сярод прырытэтных застаецца медыцынскі, культурна-пазнавальны і падазены турызм. Для развіцця галіны плануецца ствараць пры Дэпартаменце па турызме Міністэрства грамадска-кансультацыйныя саветы па ўсіх відах турызму.

Сяргей КІЗІМА, загадчык кафедры міжнароднага адносін Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, доктар палітычных навук.

Потым, нарэшце, прывезлі мой дыягназ. Гіпс знялі, зрабілі здымак. Доктары штосяці там не спадабалася. Сказала, што трэба праверыць: пералом зросся, але са звязкамі нешта не так. Паехаў на кансультацыю ў бальніцу. Там казалі, што трэба апераваць. Вось такі і пільнуўся ў палаце.

○○○

— Калі ўпаў і зламаў нагу, было вакол мяне шмат людзей: вядома ж — станцыя метро, — расказваў суседзям сваю гісторыю. — Але доўга ніхто не падышоў. Толькі нейкая дзяўчына падыйшла і хацела дапамагчы. Але ж яна б ніколі мяне не падняла сама! Дзякуй Богу, здагадаўся нейкі юнак ды падаў руку — дапамог падняцца і дашкандыбаць да лаўкі.

Мой аповед пачула медсястра, што якраз заходзіла зрабіць на ноч уколы.

— Чаму вы здзіўляецеся? Людзі зусім неспагадлівыя сталі. Я вам зараз адну гісторыю раскажу. Ехала я няяк у аўтобусе. Насупраць мяне сядзела дзяўчынка гадоў трынаццаці разам з сяброўкаю. Дзяўчынка ўвесь час было кепска. Яна трымаўся за жывот і ледзь не стагнала. На наступным прыпынку сяброўка выйшла, дзяўчынка засталася адна і працягвала трымацца за жывот. Я падсела да яе. Пачала пытацца, што здарылася, дзе бальці. Яна кажа, што вельмі моцна бальціць жывот. Пытаюся: «Чаго ж сяброўка цябе кінула? А яна: «Ёй на тым прыпынку трэба было выходзіць». Потым я сцяміла, што трэба патэлефанаваць бацькам. Дзяўчынка адказала, што званіла, але яны ў горадзе — «паехалі купляць мабільны тэлефон». Я ўзяла ды патэлефанавала тым бацькам сама: «Няўжо ж вам мабільны тэлефон важнейшы за дачку?» — кажу ім. Яны на тое няк не адраагавалі. Тады я вырашыла адвесці дзяўчынку ў бальніцу, каб праверыць, што з ёю здарылася. У выніку аказалася, што гэта быў апендыцыт. Карацей, дзяўчынка магла дзесяці страціць прытомнасць, згубіцца, а бацькам на гэта было напльваць...

○○○

Адной ноччу прачнуўся ад жудаснага грукату ў дзверы. Мая палата знаходзілася зусім побач з уваходам у аддзяленне. Відзючона, дзверы былі замкнёныя. У іх нехта барабаняў тук, што дзверы ахапілі «дрыжыкі» — думаў, зараз выб'юць. Хвілін дзесяць працягвалася гэтак грукатанае. Але вось нейкая постаць пранеслася па калідоры (відаць, медсястра). Дзверы адчыніліся, і па калідоры цяпер ужо праехала каталка з кімсьці на ёй, а можа, і дзве. Напэўна, прывезлі нейкага «экстранага» пацыента — можа, толькі што пасля аперацыі. Раніцай бачыў новых людзей, што ляжалі на калідоры.

А наступным днём была такая сітуацыя. Калі аднаму з маіх суседзяў па палаце, які толькі што вярнуўся з аперацыі, прынеслі падвысорак, ён не мог адказаць есці, бо яшчэ толькі пачынаў адходзіць ад анестэзіі. Санітарка, якая разносіла ежу, прышла, каб забраць посуд, і ўбачыла, што той мужчына яшчэ толькі пачаў есці, марудна і з цяжкасцю. Яна стала крычаць: «Што я вас тут усіх чакаю павіна?» — і са злосьвым выглядам бразнула дзвярыма палаты.

Бальніца — месца даволі нервовае.

Хварэў і назіраў Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

■ Праз сябе

ПЕРАЛОМНЫ МОМАНТ

Стогны, крыкі, кроў, бінты... Гэта не карцінкі вайсковых дзеянняў, наступстваў баёў на перадавой. Гэта траўматылагічнае аддзяленне адной з мінскіх бальніц. Вельмі балюча ўсім у першыя суткі пасля аперацыі. Людзі спраўды пакутуючы. Я яшчэ шчаслівы, што трохі пабалела да перастала, а многія, у каго больш складаны пераломы, доўга мучаюцца. Але персанал да гэтага прызваўся і не асабліва звяртаў увагу. Нават праз 10 хвілін пасля аперацыі, ужо ў палаце, санітаркі і медсёстры прыкрывалі на мяне, што не магу сам пералезці з каталкі на ложка. А чаго крычаць, калі я палову сабе яшчэ не адчуваю пасля анестэзіі?

Палата самая звычайная. Чатыры ложка ўздоўж сцен вузкага памяшкання, тумбачкі, халадзільнік, рукамыйніца. Са мною трое суседзяў: былы спартсмен, лётчык і... высветліць дакладна род заняткаў трэцяга не атрымалася. Першыя два, як і я, упалі, толькі ў іх плячо дзюхача, а ў мяне нага. У трэцяга таксама рука, толькі траўма старая.

Усё аддзяленне запоўнена. На калідоры хутка ўжо не будзе месцаў: сезон траўмаў... Адзін мужчына, які тут ужо другі раз (каб дастаць металаканструкцыі, якія паўгода таму паставілі), кажаў, што ў кастрычніку ён быў адзін на ўсё аддзяленне. Як толькі выплаў першы снег — не засталася ніводнага вольнага ложка. Слізка — вось людзі і падаюць.

○○○

...«Хуткая» прыехала. Дзяўчына-фельчар з не менш маладым памочнікам агледзелі нагу, казалі, што трэба ехаць у бальніцу. «Можна быць, насілкі прывесці?» — пытаецца памочнік. «Сам дайце», — адказвае ўрач. Міліцыянер і хлопец дапамагаюць мне падняцца і падтрымліваюць падчас хады, а дакладней, скакання на адной назе. Шлях да машыны (ад сярэдзін станцыі да выхаду з метро) я, напэўна, прайшоў за хвілін 20-30. Адзін раз саслінуў з прыступкі, але не ўпаў (утрымалі памочнікі), толькі наступіў па інерцыі на зламаны нагу. Але боль прайшоў хутка, бо здарова балела ад скокаў больш. Пасля яе ўвогуле не адчуваў.

У прыёмным пакоі аддалі ўрачам. Людзей шмат. Чакаю, пакуль які-небудзь доктар вызваліцца. Нарэшце — медсястра адной рукой занатоўвае мае даныя ў камп'ютар, а другой нешта робіць у мабільніку. Адпраўляюць на рэнтген. На трэці паверх. «Каталка патрэбна!» — не адрываючыся ад мабільніка, цікавіцца «сястрычка». «А што, тут можна самому дайсці?» — не ведаючы, наколькі далёка і куды трэба рухацца, адказваю пытаннем я. З маёй рэплікі дзяўчына робіць выснову, што каталка мяне не спартзіцца і больш не рэагуе на мае пытанні. Пасля нервова, з цяжкасцю адрываючыся ад цуду тэхнікі і рукаха, кажа, куды ісці. Я разумею, што адправіцца ў вандроўку па бальніцы на адной назе не здолею (па калідоры на першым паверсе да ліфта, а пасля па ўсім трэцім — да рэнтгенаўскага кабінета), і выпрошваю тую каталку. Мне пашчасціла, што на мяне іх яшчэ хапіла. Пасля мяне прыехаў хлопец з сябрам, таксама з траўматычнай нагой. Дык ён ужо скакаў сам. Але сілы хапіла толькі да ліфта. На трэцім паверсе ён, знясілены, сказаў сябру, што больш не можа. Той узяў яго на рукі і панёс...

А мяне не было б каму несці, бо са мною была толькі мама. Наклалі гіпс і адпусцілі дадому.

○○○

Раніцай прыехаў у паліклініку, каб адкрыць бальнічны. Заходжу да ўрача.

— Чаго прыйшоў? — пытае мяне яна. Я нямею ад гэтага пытання, але на ўсялякі выказаць апускаю вочы долу, каб паказаць на нагу. — А-а, дык ты не так даўно ўжо заходзіў да нас, — адгарнуўшы картку, заўважае доктар, што мой апошні візіт быў таксама да траўматолога, толькі таты з выхівам пасля футбола. — Што, спадабалася?

— Ад гэтага ніхто не застрахаваны.

— Застрахаваны. Трэба акуратна хадзіць, — упэўнена жанчына. Наіўная. «Дай Божа, каб табе ніколі не давялося зведаць, што памыля-

Фота Акатоліа КЛЕШЧУКА

ешся», — падумаў я і чакаў, што мне параяць. Нічога не дачакаўся, бо ўрач увесь час штосяці пісала ў картцы. На мяне ніводнага разу так і не паглядзела — мела стасуны выключана з карткай.

Зразумела: галоўная функцыя ўрача ў пісанні (не дай Божа, не паспеў усё напісаць за адведзеныя па талоне пяць хвілін!). Я паспрабаваў аб чымсьці запытацца, але ўжо і не памятаю, аб чым, бо аж падскочыў ад адказу:

— Пачакайце! Дайце мне ўсё запісаць!

Яна «пралячыла» мяне на працягу трох тыдняў. Пасля, кажуць, звольнілася. Я трапіў да іншага доктара. Але перад гэтым пазнаёміўся з адным вельмі вяслёлым хірургам. А было гэта так. Зайшоў. Сеў. Доктар-хірург паглядзеў на мяне і спытаў: «І што?». Кажу, што, маўляў, нага зламана, ужо прайшоў месяц — відаць, трэба гіпс здымаць. Доктар усміхнуўся і выдыхнуў: «Я вам нічым не змагу дапамагчы».

Чакаў яшчэ тыдзень, пакуль патрапіла да траўматолога, а не да хірурга. Нарэшце. Але і тут без пры-

год не абыйшося — картку згубілі. Добра, што зрабіў копію выпіскі з бальніцы з дыягназам. Іначай бы яшчэ невядома колькі сядзеў у тым гіпсе, бо новы доктар не ведала, які пералом. Пакінулі мяне ў кабінце чакаць, пакуль тую выпіску мне маць долу, каб паказаць на нагу. — А-а, дык ты не так даўно ўжо заходзіў да нас, — адгарнуўшы картку, заўважае доктар, што мой апошні візіт быў таксама да траўматолога, толькі таты з выхівам пасля футбола. — Што, спадабалася?

— Ад гэтага ніхто не застрахаваны.

— Застрахаваны. Трэба акуратна хадзіць, — упэўнена жанчына. Наіўная. «Дай Божа, каб табе ніколі не давялося зведаць, што памыля-

Ці, можа, ісці пешшу? Па лёдзе? Каб ужо і другую нагу зламаць... А наконт бабук... Дык, значыць, яны адзінока і, зразумела, грошай на такіх не маюць. Ён можна толькі паспачываць». Пасля гэтай прамоў я санітарка з агідай паглядзела на мяне і выйшла.

○○○

Я застаўся. На прыём зайшла дзяўчына. 22 гады (мая аднагодка). Нізенькая, худзенькая, зграбная, прыемная. У кофтары з доўгімі рукавамі і джынсах. Міла ўсімхаецца. Сціпная. Вучыцца ва Універсітэце культуры. Раптам папрэдавае медсястру, якая вылісвае бальнічны: «Вой, толькі пішыце прозвішча не па картцы, а па пашпарце. Бо я ўжо ў разводзе».

Наступнай зайшла жанчына гадоў пяцідзесяці. Нага бальці.

— Вы ведаеце, я яе ўжо сама пачала лячыць, але нешта не дапамагае...

— Я спадзяюся, мачу не прыкладваць! — усміхаецца доктар.

— Не. Часнок з грэцкім арахам. І, відаць, спаліла скуру — апёкі з'явіліся.

■ Усё для людзей

ВА ўРАЧОЎ ВУЗКІХ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЯЎ З'ЯВЛЯЦА ПАМОЧНІКІ

З сярэдзіны ліпеня гэтага года ў 34-й цэнтральнай раённай клінічнай паліклініцы будзе весці самастойны прыём пацыентаў памочнік урача акушэра-гінеколага.

У кола яго службовых абавязкаў увайдзе вядзенне цяжарных жанчын, у якіх цяжарнасць праходзіць без ускладненняў. Акрама таго, ён зможна запрашаць пацыентак на прыём (у адпаведнасці з планам дыспансерызцыі насельніцтва) і праводзіць першыя агляды. Таксама ў яго кампетэнцыі прызначэнне лабараторных

даследаванняў, назіранне за станам здароўя жанчын з хранічнымі захворваннямі.

У перспектыве ў паліклініцы з'явіцца паасада памочніка ўрача-афтальмолага.

Паводле слоў **галоўнага ўрача медустановы Наталлі Дзяржа**, увядзенне згаданых пасадаў — навацыя ў сталічнай ахове здароўя. І выбар на 34-ю паліклініку выпад невяпадкова. У гэтай медустанове ўпершыню ў сталіцы з'явілася памочнік і праводзіць першыя агляды. Таксама ў яго кампетэнцыі прызначэнне лабараторных

даследаванняў, назіранне за станам здароўя жанчын з хранічнымі захворваннямі.

У перспектыве ў паліклініцы з'явіцца паасада памочніка ўрача-афтальмолага.

Паводле слоў **галоўнага ўрача медустановы Наталлі Дзяржа**, увядзенне згаданых пасадаў — навацыя ў сталічнай ахове здароўя. І выбар на 34-ю паліклініку выпад невяпадкова. У гэтай медустанове ўпершыню ў сталіцы з'явілася памочнік і праводзіць першыя агляды. Таксама ў яго кампетэнцыі прызначэнне лабараторных

наведваюць дома пацыентаў, якія знаходзяцца на дыспансерным уліку, працягваюць рэцэпты пацыентам з хранічнымі захворваннямі, калі захворванні ў іх знаходзяцца ў стане рэмісіі. Кантралюе працу памочніка ўрача загадчыч тэрапеўтычнага аддзялення.

— Памочнік урача істотна аблягчае працу доктара, а апошні, у сваю чаргу, больш увагі ўдзяляе, які мы кажам, цяжкім пацыентам, — падкрэсліла Н. Дзяржа.

Вольга ГРЫГОР'ЕВА, «Мінск—Навіны».

БЕРАГ ЛЕВЫ, БЕРАГ ПРАВЫ...

Непрацоўчую жыхарку Слуцка давялося перапраўляць на бераг Случы работнікам МНС з групы ратавання на водах.

Як паведамілі ў Мінскім абласным упраўленні МНС, спрабуючы перайсці раку па лёдзе, жанчына захрасла на заснежаным полі на супрацьлеглым беразе. Выратавальніца выклікала відавоччы здарэння. 57-гадовая жанчына, не выключана, была нападлітка. Назад яе давялося дастаўляць па вадзе пры дапамозе выратавальнай дошкі. Затым жанчыну перадалі медыкам для абследавання, пасля чаго адпусцілі дадому.

СПАКУСІУСЯ ТОЙ, ХТО ПАВІНЕН БЫЎ БАРАНІЦЬ

У Нараўлянскім раёне ў забароненым для палявання месцы работнікі Мазырскай міжрайінспекцыі знайшлі тушу незаконна здабытай самкі аленя з змрыёнам. Пазней высветлілася, што ў тым жа месцы і ў той жа час былі незаконна здабытыя яшчэ дзве дарослыя самкі аленя.

— У здзіўленні гэтых правапарушэнняў падазраюцца пачэра жыхарку Нараўлі, у тым ліку супрацоўнік Палескага дзяржаўнага радыячыўна-экалагічнага заапаредніка. Пры правядзенні агляду домаўладання затрыманых у аднаго з іх былі знойдзены і канфіскаваны чатыры незарэгістраваныя палюўнічыя стрэльбы. Сваімі дзеяннямі парушальнікі нанеслі шкоду навакольнаму асяроддзю ў памеры 114 мільёнаў рублёў. Вядзецца следства, — паведаміла прэс-сакратар Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь **Вольга Грамовіч**.

Незаконнае паляванне адбылося і на тэрыторыі нацыянальнага парку «Браслаўскія азёры»: тут работнікі Браслаўскай міжрайінспекцыі знайшлі сляды пагрукі ў аўтагранспарт тушы дзіка. У ліку падазронных аказаліся два супрацоўнікі нацпарку. У доме аднаго з іх знайшлі частку галавы жывёлы і ногі, а таксама 81 кілаграм замарожанага мяса дзічыны. У затрыманых канфіскавалі тры палюўнічыя стрэльбы і боепрыпасы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НЕ ПРОСТАЕ ўПРЫГОЖАННЕ

Муж патэлефанаваў да выратавальніцаў з просьбай зняць заручальны прэсцёнак з рукі яго жонкі. 30-гадовую гамлячанку выратавалі кусячкі-бакарэзы ва умелых руках супрацоўнікаў МНС. Упрыгожванне, праўда, даваецца здаваць на лом.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

«КВАТЭРНЫЯ КАЗКІ»... ДЛЯ ДАРОСЛЫХ. З КРЫМІНАЛЬНЫМ ЗАКАНЧЭННЕМ

Мінчанін здаў адразу некалькім патэнцыяльным жылцам кватэру ў наём, аднак ніводны з іх у жыллё так і не змог засяліцца. Больш за тое, мужчына прапаноўваў ахвотным пажыць у кватэры сваёй... грамадзянскай жонкі, пра што тая нават не здагадалася.

— Распачалося усё са сваркі паміж сужэнцамі, калі жонка напяркнула грамадзянскага мужа, што той доўгі час не працуе і не прыносіць грошы. Літаральна на наступны дзень той даў аб'яву ў газету пра здачу жылля. У выніку кліентамі мінчаніна сталі дзве дзяўчыны, з якіх за месяц пражывання ён узяў 350 долараў, — паведаміла прэс-афіцэр Партызанскага РУУС г. Мінска **Ганна Чыж-Літас**. — Яны аддалі гаспадару ў якасці перадаплаты 180 долараў і дамовіліся з ім, што праз тыдзень змогуць уехаць у жыллё. Мужчына папрасіў адтэрміноўкі, маўляў, у кватэры яшчэ жыве сямяя, якой патрэбен час, каб сабраць рэчы...

На гэтым гісторыя не скончылася. Праз некалькі дзён гаспадар жылля патэлефанаваў дзяўчынам з навіной, што ён трапіў у сур'ёзную аварыю. І... папрасіў яшчэ 100 долараў. Яшчэ праз два дні яму спатрэбіліся 70 долараў. Што цікава, патэнцыяльныя кліенты пагадзіліся, і ў абодвух выпадках аддалі грошы. А ў дзень пераезду да гаспадары жылля нечакана на тры дні прыехала на лячэнне «хворая бабуля». Якая праз два дні «памерла». Натуральна, бліжэйшым часам пра пераезд і гаворкі не магло весіцца: на «пахаванне» павіна было прыехаць шмат родных. Мужчына прыносіў прабачэнні і прасіў пачакаць. Затым у кватэры «апрарвала» трубу і жыллё затопіла...

Нарэшце цяргпенне дзюячт скончылася і яны напрасілі вярнуць грошы. Мужчына пагадзіўся і... знік. Падманутыя арандатары звярнуліся ў міліцыю. 25-гадовага аферыста затрымалі ў той жа дзень. Высветлілася, што цягам месяца ад аналагічнай «здачы» кватэры ў наём пачарпелі яшчэ тры чалавекі. Жыллё, дарчы, належала яго грамадзянскай жонцы, якая пра кватэрныя аферы нават не здагадалася. У дачыненні да затрыманага заведзена крымінальная справа.

Сяргей РАСОЛЬКА.

КАНФІСКАВАЛІ 20 ТОН МУКІ

20 тон пшанічнай мукі коштам больш за 50 мільёнаў рублёў былі канфіскаваны ў вёсцы Калектыўная Палцага раёна.

Здарэнні

ПАЙШЛО З АГНЁМ

У Ляхавіцкім раёне мужчына асуджаны за падпал. З гаспадаром дома, які згарэў, падпальшчык разам ездзіў на заробкі ў Расію.

Падчас апошняй паездкі ў іх выйшла нейкая непаразуменні з грашыма. Замест таго, каб дамовіцца, пакрыўджаны вырашыў адмоўці. Вечарам ён пад'ехаў на веласіпедзе да дома былога таварыша, абліў газай яго машыну і падпаліў. З аўтамабіля польмя вельмі хутка перакінулася на дом. У выніку жытло згарэла з усёй маёмасцю і гаспадарчымі пабудовамі. Суд прыгаварыў падпальшчыка да 8 гадоў пазбаўлення волі, акрамя таго, ён павінен выплаціць праша за 340 мільянаў рублёў урон. Цікава, што раней асуджаны працаваў слесарам на заводзе, праблем з законам не меў.

Яна СВЕТАВА.

«БУТЛЕГЕРСТВА»

СКОНЧИЛАСЯ СМЕРЦЮ

У Маладзечанскім раёне пры выбуху самагоннага апарата загінуў чалавек. Як высветлілася, трагічны выпадак быў толькі працягам гісторыі аднаго «бутлегерства».

...Жыхар вёскі Скавародкі зайшоў у госці да суседа. Не знайшоўшы таго дома, мужчына абышоў двор і ўбачыў, што ў хляве... выбіты абло і дзверы, разбурана частка сцяны, а побач ляжыць труп чалавека. Як высветлілася пазней, гэта быў 40-гадовы жыхар Маладзечна, Відавочна, як паведамляе прэс-служба УУС Мінска, той або па прычыне нявыяўленага, або, найбольш верагодна, безадказнасці парушыў правілы пажарнай бяспекі, у выніку чаго апарат выбухнуў. Работнік атрымаў смяротнае раненне. А паколькі ў вёсцы пражывае ўсяго некалькі чалавек, ды і сцены ў хляве былі даволі тоўстымі, ніхто не пачуў выбуху і не змог дапамагчы пацярпеламу.

Уладальнік самагоннага апарата за паўторнае з пачатку года правапарушэнне атрымаў штраф у памеры 2,5 мільяна рублёў. Вырашаецца і пытанне яго прыцягнення да адміністрацыйнай адказнасці за парушэнне правілаў працяжарнай бяспекі і за забруджванне навакольнага асяроддзя. Толькі ці дзейсны будзе тое пакаранне? Справа ў тым, што 34-гадовы жыхар вёскі Скавародкі нядаўна ўжо фігураваў у міліцэйскіх зводках. У сярэдзіне лютага ў яго знайшлі самагонны апарат і 6 тон брагі. Грамадзянін вельмі грунтоўна падшоў да «справы»: не толькі замаксіраваў вытворчасць, але і акружыў участак высокай металічнай агароджай, на тэрыторыі ўтрымліваў двух вялікіх сабак, што маглі воляна бегаць па ёй.

Калі знойдзены апарат дэманціравалі і перавезлі на тэрыторыю мясцовай насенневыправавальнай станцыі для далейшай утылізацыі, бутлегер (а сур'ёзны падыход да арганізацыі падпольнай вытворчасці ўказаў на тое, што самагон выганяўся для продажу) не пажадаў міршчыца з такой сітуацыяй. Не спыніў высюдачы і наклады штраф у памеры 1,5 мільяна рублёў. Ён, пакуль ішоў разбор, украў і прываваў асноўныя дэталі самагоннага апарата. А пасля за некалькі дзён здолее зварыць чаны і аднавіць вытворчасць, што ў выніку і скончылася трагедыяй.

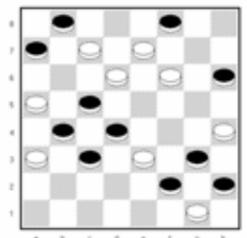
Сяргей РАСОЛЬКА

ШАШКІ

ВЕДАЙ ЧЭМПІЁНАУ

Міленка Лепшыч з Харватыі (на фота) — дзеючы чэмпіён свету па шашкаванні кампазіцыі ў раздзеле «Эцюды-100». І гэта заканамерна, бо яму належаць самыя вялікія канструкцыі па колькасці варыянтаў і працягласці рашэнняў. Ён таксама ўласціва багачце лжывых слядоў і іх абвясненню. А галоўнае: яны прыгожыя і арыгінальныя па змесце, якасць якіх прынеслі аўтару не толькі залаты медаль у планетарным першынстве РВСЕ-2 2009-2010 гадоў, але і званне міжнароднага гросмэйстра ў... адным спаборніцтве!

Шклубаў (Наваполацк) завяршае пазіцыю, у якой, каб перамагчы, трэба спачатку вызваліць з палону простую чорных h2, дазволіць ёй ператварыцца нават у дамку і толькі потым нанесці знішчальны ўдар:

№ 15/24. **Белыя:** a3, a5, c7, d6, e3, e7, f6, g1, h4 (9). **Чорныя:** a7, b4, b8, c3, c5, d4, f2, f8, g3, h2, h6 (11). Першы ход белых.

ЭЦЮД І ЗАДАЧА
Ім працягваецца аўтарскі конкурс-16 Л. С. Вітошкіна:

№ 16/21. **Белыя:** дамки 11, 22, 33, 50 (4). **Чорныя:** 5, 36, 41, дамка 32 (4). Выйгрыш.

№ 16/22. **Белыя:** 31, 40, 47, дамки 22, 42, 44, 46, 48 (8). **Чорныя:** 16, 21, 35 (3). Замкнуць дамку і простую чорных.

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Напіраўце іх на адрас: **220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда», рубрыка «Шашкі».**

РАШЭННІ
«Пагода ў доме» (М. Грушэўскі): № 9/12 — e5, a5 (a1) c5, h8 (e3) h2 (f2) g3, b2 (c3) b2/a1, d4x, па-за конкурсам № 21 — g7, f a3, b2=, f a1?, g7/h8 (f6) x і № 22 — h6 (d2A) e3 (c1) ef4 (g3) g7=, A(a1) g5 (d2B) e3 (f4) h6, c1=, B(a1-b2) h6 (a1) g5 (a1-b2) h6 (a1) g5=.

Аўтарскі (Л. Вітошкін): № 16/19 — 50 (48A) 31, 5x. A(15) 20, 32, 47x. B(47) 14, 38, 5x і № 16/20 — 39-34 (41A) 6 (46) 28 (12) 29, 5x. A(12) 6 (5BCDE) 23 (46) 28, 47x. B(15) 18-29 (38) 33, 47x. C(46) 28 (7) 29, 47x. D(47) 33 (1) 29, 5x. E(48) 18-22 (25) 34, 5x.

ЗНІШЧАЛЬНЫ УДАР
Свой аўтарскі конкурс-15 Пётр

22 апреля 2013 года в 12.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Промтовары-Пинск» по адресу: г. Пинск, пл. Ленина, 11. Начало регистрации участников собрания — 11.00 по предъявлению документа, удостоверяющего личность (для представителя акционера — доверенность). Основание созыва собрания — решение Наблюдательного совета Общества от 09.04.2013 г.

Повестка дня:
1) Об утверждении разделительного баланса ОАО «Промтовары-Пинск». 2) Об уменьшении уставного фонда ОАО «Промтовары-Пинск». 3) Об утверждении изменений в устав ОАО «Промтовары-Пинск». Акционеры могут ознакомиться с материалами по вопросам повестки дня собрания: с 10.00 до 16.00, начиная с 17.04.2013 года, по адресу: г. Пинск, пл. Ленина, 11.

УНП 200181862

Суд Лёзненскага раёна Віцебскай вобласці просіць грамадзянін і юрыдычных асоб, якія маюць звесткі аб фактычных месцы знаходжання **Тухача Уладзіміра Васільевіча**, 1950 года нараджэння, ураджэнца г. Бабруйска Магілёўскай вобласці, які пражываў раней у г.п. Лёзна, вул. Леніна, 57-5 Віцебскай вобласці, на працягу двух месяцаў з дня публікацыі аб'явы паведаміць іх суду па адрасе: 211220 Віцебская вобласць, г.п. Лёзна, вул. Леніна, дом 100а.

Утеряны бланк строгой отчетности обязательного страхования гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории государства — члена системы «Зеленая карта» серии ВУ01/8370456 в количестве 1 шт. Представительства Белгосстрах по Мінскому району считать недействительным.

ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)

Республика Беларусь, 220007, г. Минск, ул. Московская, 14
Тел.: (+375 17) 309 15 15, (+375 29) 309 15 15, (+375 33) 309 15 15

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2013 г.

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1 АКТИВЫ					
2	Денежные средства	1101	3	231 856,5	80 986,5
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	4	1 823 227,6	1 368 820,1
5	Средства в банках	1104	5	129 229,8	955 262,2
6	Ценные бумаги	1105	6	39 324,0	27 530,1
7	Кредиты клиентам	1106	7	3 877 835,5	3 063 152,2
8	Производные финансовые активы	1107	8	382 978,9	373 623,8
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	9	472,0	471,6
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	10	284 094,9	221 796,9
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	11	6 736,7	6 731,3
12	Прочие активы	1111	12	81 801,1	54 402,4
13	ИТОГО активы	11		6 857 557,0	6 152 777,1
14 ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
15	Средства Национального банка	1201		493 411,1	487 627,7
16	Средства банков	1202	13	1 984 651,4	3 104 326,8
17	Средства клиентов	1203	14	3 766 685,4	1 998 006,6
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	15	22 300,2	80 653,9
19	Производные финансовые обязательства	1205	16	1 282,2	180,3
20	Прочие обязательства	1206	17	86 293,2	49 584,3
21	ВСЕГО обязательства	120		6 354 623,5	5 720 379,6
22 КАПИТАЛ					
23	Уставный фонд	1211		84 370,2	84 370,2
24	Эмиссионный доход	1212		34 320,3	34 320,3
25	Резервный фонд	1213		16 891,6	16 891,6
26	Фонд переоценки статей баланса	1214		155 896,5	131 755,5
27	Накопленная прибыль	1215		211 454,9	165 059,9
28	ВСЕГО капитал	121	18	502 933,5	432 397,5
29	ИТОГО обязательства и капитал	12		6 857 557,0	6 152 777,1

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ за 2012 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		695 500,8	389 744,5
2	Процентные расходы	2012		516 046,4	234 492,6
3	Чистые процентные доходы	201	19	179 454,4	155 251,9
4	Комиссионные доходы	2021		278 033,4	125 891,7
5	Комиссионные расходы	2022		41 192,2	27 156,1
6	Чистые комиссионные доходы	202	20	236 841,2	98 735,6
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	21	1 577,2	(1 957,7)
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	22	20 303,0	(381 157,7)
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	23	17 341,1	438 258,1
11	Чистые отчисления в резервы	207	24	102 713,0	105 917,1
12	Прочие доходы	208	25	26 624,7	26 567,9
13	Операционные расходы	209	26	254 983,5	108 908,3
14	Прочие расходы	210	27	19 147,8	12 211,8
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		105 297,3	108 660,9
16	Налог на прибыль	212		2 955,0	15 415,3
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		102 342,3	93 245,6
18	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях				
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	28	363 904,00	331 558,77
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23		-	-

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ КАПИТАЛА за 2012 год

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей капитала					
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	пероценки статей баланса	всего капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Раздел I. За год, предшествующий отчетному								
1	Остаток на 1 января 2011 г.	3011	84 370,2	34 320,3	16 891,6	95 016,1	22 512,5	253 110,7
1.1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей капитала	3012	-	-	-	70 043,8	109 243,0	179 286,8
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	93 245,6	109 243,0	202 488,6
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	-	-	x	-
2.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	x	(23 201,8)	x	(23 201,8)
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(23 201,8)	x	(23 201,8)
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-
2.8	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
3	Остаток на 1 января 2012 г.	3013	84 370,2	34 320,3	16 891,6	165 059,9	131 755,5	432 397,5
Раздел II. За отчетный год								
4	Остаток на 1 января 2012 г.	3011	84 370,2	34 320,3	16 891,6	165 059,9	131 755,5	432 397,5
5	Изменения статей капитала	3012	-	-	-	46 395,0	24 141,0	70 536,0
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	102 342,3	24 141,0	126 483,3
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	-	-	x	-
5.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	x	(55 947,3)	x	(55 947,3)
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(55 947,3)	x	(55 947,3)
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
5.7	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-
5.8	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
6	Остаток на 1 января 2013 г.	3013	84 370,2	34 320,3	16 891,6	211 454,9	155 896,5	502 933,5

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2012 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211		102 342,3	93 245,6
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212		24 141,0	109 243,0
В том числе:					
2.1	переоценка основных средств	3012121		23 810,8	102 096,0
2.2	переоценка незавершенного строительства и неустановленного оборудования	3012122		330,2	7 147,0
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123		-	-
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход			126 483,3	202 488,6

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2012 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 г.	2011 г.
				5	6
1 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
2	Полученные процентные доходы	70100		690 520,6	365 638,4
3	Уплаченные процентные расходы	70101		(523 334,2)	(210 448,6)
4	Полученные комиссионные доходы	70102		266 902,8	119 183,7
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103		(29 774,3)	(25 763,6)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104		-	-
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105		1 577,2	(1 957,7)
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106		41 093,0	(5 716,2)
9	Чистый доход по операция				

Паритетбанк
www.paritetbank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2013 года (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1 АКТИВЫ					
2	Денежные средства	1101		39 264,7	34 711,8
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	1	342 127,6	459 118,4
5	Средства в банках	1104	2	36 157,1	80 022,0
6	Ценные бумаги	1105	3	6 029,3	14 609,6
7	Кредиты клиентам	1106	4	506 687,7	455 869,8
8	Производные финансовые активы	1107		-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	5	41,0	69,7
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	6	106 084,7	80 306,5
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	7	4 772,1	2 379,3
12	Прочие активы	1111	8	10 259,6	12 877,5
13	ИТОГО активы	11		1 051 423,8	1 139 964,6
14 ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
15	Средства Национального банка	1201	9	81 602,0	132 718,6
16	Средства банков	1202	10	26 866,6	152 345,1
17	Средства клиентов	1203	11	622 733,2	616 991,6
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		-	46 662,7
19	Производные финансовые обязательства	1205		-	-
20	Прочие обязательства	1206	12	4 530,3	6 799,4
21	ВСЕГО обязательства	120		735 732,1	955 517,4
22 КАПИТАЛ					
23	Уставный фонд	1211	13	178 368,4	93 368,4
24	Эмиссионный доход	1212		-	-
25	Резервный фонд	1213		15 623,2	8 623,2
26	Фонд переносимости статей баланса	1214	14	76 705,9	50 482,7
27	Накопленная прибыль	1215	15	44 994,2	31 972,9
28	ВСЕГО капитал	121		315 691,7	184 447,2
29	ИТОГО обязательства и капитал	12		1 051 423,8	1 139 964,6

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ за 2012 год (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1 ПРОЦЕНТНЫЕ ДОХОДЫ					
1	Процентные доходы	2011		135 398,1	102 367,7
2	Процентные расходы	2012		68 095,5	62 451,2
3	Чистые процентные доходы	201	16	67 302,6	39 916,5
4 КОМИССИОННЫЕ ДОХОДЫ					
4	Комиссионные доходы	2021		25 517,3	14 291,9
5	Комиссионные расходы	2022		4 796,0	3 283,1
6	Чистые комиссионные доходы	202	17	20 721,3	11 008,8
7 ЧИСТЫЙ ДОХОД ПО ОПЕРАЦИЯМ С ДРАГОЦЕННЫМИ МЕТАЛЛАМИ И ДРАГОЦЕННЫМИ КАМНЯМИ					
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		-	-
8 ЧИСТЫЙ ДОХОД ПО ОПЕРАЦИЯМ С ЦЕННЫМИ БУМАГАМИ					
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	18	208,4	1 209,3
9 ЧИСТЫЙ ДОХОД ПО ОПЕРАЦИЯМ С ИНОСТРАННОЙ ВАЛЮТОЙ					
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	19	11 831,9	8 336,8
10 ЧИСТЫЙ ДОХОД ПО ОПЕРАЦИЯМ С ПРОИЗВОДНЫМИ ФИНАНСОВЫМИ ИНСТРУМЕНТАМИ					
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	20	(290,9)	(25,0)
11 ЧИСТЫЕ ОТЧИСЛЕНИЯ В РЕЗЕРВЫ					
11	Чистые отчисления в резервы	207	21	7 850,9	4 129,1
12 ПРОЧИЕ ДОХОДЫ					
12	Прочие доходы	208	22	17 856,4	5 918,5
13 ОПЕРАЦИОННЫЕ РАСХОДЫ					
13	Операционные расходы	209	23	74 291,3	41 938,3
14 ПРОЧИЕ РАСХОДЫ					
14	Прочие расходы	210	24	10 515,7	5 868,6
15 ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) ДО НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ					
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	24	24 971,8	14 428,9
16 НАЛОГ НА ПРИБЫЛЬ					
16	Налог на прибыль	212	2	4 195,4	3 257,6
17 ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)					
17	Прибыль (убыток)	2	2	20 776,4	11 171,3
18 СВЕДЕНИЯ О ПРИБЫЛИ НА ОДНУ АКЦИЮ В БЕЛОРУССКИХ РУБЛЯХ					
18	Базовая прибыль на простую акцию	22	13	0,62	0,36
19	Разводненная прибыль на простую акцию	23		0,62	0,36

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ КАПИТАЛА за 2012 год (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателя	Символ	Наименование статьи капитала						всего капитал
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переносимости статей баланса	7	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Раздел I. За год, предшествующий отчетному									
1	Остаток на 1 января 2011 г.	3011	93 368,4	-	4 835,8	25 655,0	11 637,5	135 496,7	
1.1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-	
2	Изменения статей капитала	3012	-	-	3 787,4	6 317,9	38 845,2	48 950,5	
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	11 171,3	38 845,2	50 016,5	
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	x	x	3 787,4	(3 787,4)	x	-	
2.3	операции с учредителями (участниками); внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	30123	-	x	x	(1 066,0)	x	(1 066,0)	
2.4	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(1 066,0)	x	(1 066,0)	
2.5	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-	
2.6	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-	
2.7	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-	
3	Остаток на конец года	3013	93 368,4	-	8 623,2	31 972,9	50 482,7	184 447,2	
Раздел II. За отчетный год									
4	Остаток на 1 января 2012 г.	3011	93 368,4	-	8 623,2	31 972,9	50 482,7	184 447,2	
5	Изменения статей капитала	3012	85 000,0	-	7 000,0	13 021,3	26 223,2	131 244,5	
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	20 776,4	26 223,2	46 999,6	
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	7 000,0	(7 000,0)	x	-	
5.3	операции с учредителями (участниками); внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	30123	85 000,0	-	x	(755,1)	x	84 244,9	
5.4	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(755,1)	x	(755,1)	
5.5	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-	
5.6	перераспределение между статьями капитала	30125	-	-	-	-	-	-	
5.7	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-	
6	Остаток на 1 января 2013 г.	3013	178 368,4	-	15 623,2	44 994,2	76 705,9	315 691,7	

Приложение к отчету об изменении капитала СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2012 год (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль	301211		20 776,4	11 171,3
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212		26 223,2	38 845,2
2.1	В том числе: переоценка основных средств	3012121		26 223,2	38 845,2
2.2	переоценка незавершенного строительства и неустановленного оборудования	3012122		-	-
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123		-	-
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход	30121		46 999,6	50 016,5

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2012 год (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 г.		2011 г.	
				3	4	5	6
1 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ							
1	Полученные процентные доходы	70100	16	135 208,3	-	97 084,3	-
2	Уплаченные процентные расходы	70101	16	(69 172,4)	-	(58 752,2)	-
3	Полученные комиссионные доходы	70102	17	25 226,6	-	14 307,2	-
4	Уплаченные комиссионные расходы	70103	17	(4 731,5)	-	(3 917,5)	-
5	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104		-	-	-	-
6	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105	18	208,4	-	1 209,3	-
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106	19	12 140,3	-	(1 439,8)	-
8	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107	20	(290,9)	-	(25,0)	-
9	Прочие полученные доходы	70108	22	17 808,7	-	3 357,3	-
10	Прочие уплаченные расходы	70109	23,24	(73 611,1)	-	(43 557,5)	-
11	Уплаченный налог на прибыль	70110		(6 425,9)	-	(849,3)	-
12	Денежная прибыль (убыток)						
13	до изменения в операционных активах и операционных обязательствах, итого	701		36 360,5	7 417,0		
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200	1	140 152,5	-	(113 370,2)	-
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201	2	14 084,6	-	22 731,9	-
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202	3	9 093,3	-	4 647,5	-
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203	4	(59 246,3)	-	26 284,5	-
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204		-	-	-	-
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205	8	45 147,1	-	(18 783,5)	-
20	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств, итого	702		149 231,2	(78 489,8)		
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300	9	(51 388,0)	-	109 851,4	-
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301	10	(106 188,9)	-	16 231,9	-
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302	11	(9 533,3)	-	45 794,4	-
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг, выпущенных банком	70303		(44 820,0)	-	(34 774,2)	-
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304		-	-	(42,1)	-
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных активах и обязательствах	70305	12	(19 643,9)	-	(11 536,2)	-
27	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств, итого	703		(231 574,1)	125 525,2		
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70		(45 982,4)	54 452,4		
29 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ							
29	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100	6,7	(6 178,2)	-	(5 269,4)	-
30	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101	6,7	-	-	52,9	-
31	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102		-	-	-	-
32	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103	5	28,7	-	-	-
33	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104		-	-	-	-
34	Покупка (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105		-	-	-	-
35	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71		(6 149,5)	(5 216,5)		
37 ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ							
37	Эмиссия акций	72100		85 000,0	-	-	-
38	Выкуп собственных акций	72101		-	-	-	-
39	Продажа ранее выкупленных собственных акций	72102		-	-	-	-
40	Выплата дивидендов	72103		(755,1)	-	(1 066,0)	-
41	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72		84 244,9	(1 066,0)		
42	Влияние изменений валютного курса на денежные средства и их эквиваленты	73		(1 047,7)	20 597,4		
43	Чистый прирост (снижение) денежных средств и их эквивалентов	74		31 065,3	68 767,3		
44	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	26	x	137 378,1		
45	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	26	168 443,4	x		

Председатель Правления В.Н. Горожанкин
Главный бухгалтер М.М. Абраменко
Дата подписания «20» марта 2013 г.
Лицензия на осуществление банковской деятельности Национального банка Республики Беларусь от 27.10.2006 г. № 5. УНП 100233809.
Годовая финансовая отчетность за 2012 год размещена на странице интернет-сайта Банка <http://www.paritetbank.by/about/finance/year/2012/>

Deloitte
ИП «Делойт и Туш»
Корпорация
Минск, 200004
Республика Беларусь
Тел.: +375 (17) 200 03 53
Факс: +375 (17) 200 04 14
www.deloitte.by

НЕЗАВИСИМОЕ АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ
Акционером ОАО «Паритетбанк»
Мы провели аудит прилагаемой годовой финансовой отчетности Открытого акционерного общества «Паритетбанк» (далее — Банк), подготовленной в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь. Проведением аудиторской деятельности, утверждением Министерством финансов Республики Беларусь, правилами аудиторской деятельности ИП «Делойт и Туш», а также нормативными правовыми актами, регулирующими банковскую деятельность. Эти правила требуют обязательного соблюдения аудиторами этических норм, а также планирования и проведения аудита с целью получения достаточной уверенности в том, что финансовая отчетность и пруденциальные формы отчетности не содержат существенных искажений.
Отчетность руководства за подготовку финансовой отчетности
Руководства Банка несет ответственность за подготовку данной годовой финансовой отчетности, пруденциальных форм отчетности и их соответствие законодательству и нормативным актам, регулирующим порядок ведения бухгалтерского учета и подготовки финансовой отчетности для банков Республики Беларусь

АСВЕЯ. ГЭТА БЫЛО...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аперацыя разгортвалася наступным чынам: займаючы вёскі, паліцэйскія і вайсковыя часці расстрэльвалі ўсіх тых, хто выклікаў падарэньне ў прыналежнасці да партызан, а такімі лічыліся ўсе мужчыны ва ўзросце ад 15 да 50 гадоў. Знішчалі старых людзей, якім не пад сілу было пераадоўваць адлегласці пад канвоем. Жанчын з дзецьмі накіроўвалі ў месцы «друга шлозавання» — лагеры збору, фільтрацыі і адпраўкі на прымусовыя работы ў Германію, альбо ў іншыя лагеры, бліжэйшым з якіх быў лагер смерці Саласпілс пад Рыгай. Усе населеныя пункты спаленыя.

Кіраўніцтва аператыва было ўскладзена асабіста на вышэйшага начальніка СС і паліцыі ў Остланды, обергрупенфюрара СС Фрыдрых Екельна. Яму падпарадкаваліся латышскія і ўкраінскія паліцэйскія батальёны, паліцэйская рота СС, нямецкія паліцэйскія часці, нямецкая батарэя артылерыйскага батальёна, узводы сувязі, авіягрупа асобага прызначэння. Падчас аператыва прыцягваліся і іншыя фарміраванні: латышскі ахоўны батальён, літоўскі паліцэйскі батальён, рота эстонскага паліцэйскага батальёна, айнцацкаманда паліцыі баяскі, айнцацкаманда СД. Агульнаахоўны аддзел паліцыі гэта карнай аператыва складала каля 4000 чалавек.

За паўтара месяца карнікі амаль поўнасна знішчылі Асвейскі раён і большую частку Дрысенскага. На Асвейшчыне былі разабраваны і спалены дашчэнту 158 населеных пунктаў, у большасці разам з людзьмі. Асабліва жорсткімі сталі карныя аператывы на беразе ракі Свольны і ў лятвінскім памежжы. У вёсцы Расіца фашысты знішчылі больш за тысячы жыхароў, са сваімі прыжыжэннямі загінулі ў агні і два святары. Разам з людзьмі спалены вёскі Абразева (51 чалавек), Баравак (47), Вышнарава (88), Гарадзішча (60), Ескава (52), Залешчына (60), Кісялі (113), Ліпаўкі (211), Муквяціца (127), Пятроўшчына (104), Сямёнава (112 чалавек)... — лік сёстраў Хатыні на Верхнядзвіншчыне сягае больш за тры сотні. Усяго пад час карнай экспедыцыі ў лютым-сакавіку былі знішчаны больш як 3900 жыхароў. 7275 чалавек былі вывезены ў нямецкае рабства, больш за 2000 трапілі ў лагер смерці Саласпілс.

Фотатроніка. Зіма 1943 г. Пігераўскія салдаты паліцыі вёску ў Віцебскай вобласці.

Аперацыя «Зімова чаруціцтва» прызнана злачыным супраць чалавечнасці. Пра жудасныя зверствы нацыстаў у перыяд гэтай карнай аператывы паведамлялася ў адной з лістовак у 1943 годзе: «...Выразанне грудзей, выразанне пляцканцовых зорак на спінах савецкіх людзей — гэта яшчэ не ўвесь арсенал страшных нямецкіх катаванняў. Многім сваім ахвяраў немцы выломлівалі рукі і ногі, скурвалі галовы. У некаторых вёсках каты насаджвалі на калы хлопчыкаў і дзяўчынак...»

Гэта было... Менавіта там пачынаюцца ўспаміны дзяцей вайны, відавочна знявечанай Асвейшчыны. Малалетніх сведка трагедыі ў Верхнядзвінскім раёне сёння жыць некалькі соцень. Некаторыя з іх былі народжаны ў першыя два-тры гады саракавых — у самым пачатку вайны, і яны, здаецца, ведаюць пра вайну толькі з успамінаў сваіх матуль і бацькоў, старэйшых братоў і сябрёў. Усёй паўтары трагедыі яны не ўсведамлялі, але фізічна адчувалі яе гэтак жа востра, як і дарослыя, бо холад, голад і боль — з'явы не абстрактныя і ўзрастаюць у вёскароў. Дзеці вайны таксама маюць права ўгадваць лікальце і казаць: гэта было... Іх успаміны сведчанні нам таксама патрэбны — каб яшчэ глыбей усведамляць трагедыю.

Тыя, хто нарадзіўся ў сярэдзіне і напрыканцы трыццаці гадоў, вайну памятаюць. Часам іх памяць захоўвае ўсё да драбніц; часам яна фрагментарная, з урыўкамі, засяроджаная толькі на фізічных пакутах, на самых жудасных падзеях. Яны былі падлеткамі. Але гэтая частка дзяцей вайны зведала ішчэ і наймаверней страх, жывёльны і непераможны. Чым бліжэй набліжалася да іх бяда, тым мацней падзеі катастрофы адбівалі ў дзіцячай памяці. І гэтую праўду нічым не абвергнуць.

Тыя, каму ў час вайны было дзесяці і больш гадоў — сёння галюўныя носьбіты пра ўвечнае, перажытае. Такіх засталіся адзіночкі. Сёння ўсім ім за восемдзесят. Вайну яны ўспрымалі ўжо не па-дзіцячы, разумелі, што шанцаў выжыць амаль не было. Бачылі смерць іншых і самі хадзілі па краі смяротнай бездані. Ведалі, што і ім наканавана загінуць — ад фашыскай кулі, галоднай смерці, хваробы, замерзнуць, патануць, згарэць, падарвацца на міне... Вырвацца з ахопленай польем хаты альбо ўцячы з калоны прысуджаных да расстрэлу яшчэ не азначала застацца ўжывых. Але яны вырваліся, уцякалі, праходзілі праз лагер смерці, катаргі, мёрзлі, галадалі, хварэлі...

Ужо семдзесят гадоў гэтыя асвейскія нясуць у сабе жалюві праўду. Да канца не выказваюць, не выплакваюць, не сціраюць. Менш за ўсё ім хочацца яе ўгадваць, але і маўчаць для іх не пад сілу. На жаль, пакадоўчы гэты свет, яны забіраюць яе з сабой, не падзяліўшыся з іншымі: дзяціцца ўспамінамі на Асвейшчыне не было прынята, бо ахвярамі там былі ўсе.

Я далёка не першы, хто спрабаваў дакрануцца да гэтай балючай і далікатнай тэмы. Пасля прыжыжэння кнігі Алеся Адамовіча, Яні Брыля і Уладзіміра Калесніка «Я з вогненнай вёскі...» здавалася, што пра гэтую жудасную старонку нашай гісторыі ўжо ўсё сказана. Потым была кніга вядомага пастэра Яўгена Папанічына, уладжанага Прыдзвінскіх. «Звязда» таксама неаднойчы звярталася да хатынскіх тэм. Людзі, з якімі мне давялося сустрацца, пасля вайны жылі нялёгка, працвалі на калгасных палетках і фермах. Сціплыя, нешматслоўныя, з грубымі спрацаванымі мазолістымі рукамі, стомленымі тварамі і глыбокім роздумам у вачах. Кожнага з іх мне давялося фатаграфавачы. Усіх, акрамя Уладзіміра Сцяпанавіча Валадзіна, які жыў у Полацку. Ён даслаў свае ўспаміны ў рэдакцыю пазней, даведваючыся ад землякоў пра мае пошукі. Яго ліст-споведзь пачынаўся тымі ж звычайнымі словамі:

Гэта было...

ВАЛАДЗЭНАК Уладзімір Сцяпанавіч, 1930 г.н., з вёскі Ярохі колішняга Дрысенскага раёна. Цяпер жыве ў Полацку:

— Гэта было ў сярэдзіне лютага 1943 года. Партызаны пакінулі апошняю абарону ўздоўж лесу ад вёскі Львонішана на поўдні да вёскі Лісна на поўначы. Карнікі захапілі Асвею і зладзілі на беразе Асвейскага возера аэрадром. Самалёты пачалі бомбіць лясныя вёскі. Наша вёска Ярохі, а таксама жыхары вёсак Барысава, Селішча, Мікуліна пабудавалі зямлянкі каля вялікага балота Піжэйка за Святым возерам і пераехалі туды жыць. Карнікі ў лес не ішлі. Мы з бацькам Сцяпанам Федаравічам паехалі на кані ноччу ў сваю вёску забраць сена для жывёлы. Спыніліся на высокай гары і назіралі за дзеяннямі карнікаў. Нам было добра відаць, як на захадзе гарла шмат вёсак. Відовішча было жудаснае: высокая ў паветры сваяцкая ружова-чырвоная зарва, быццам палуа адразу ўвесь захад. Вёску Дубровы карнікі запальвалі факеламі, пераходзілі ад хаты да хаты. Да нас у лес прыбег хлопчык гадоў пятнаццаці з вёскі Мазалеўшчына і паведаміў, што жыхары ў лес не паехалі, а засталіся дома. Усіх сагналі ў хлеў і спалілі. Ён адзін збег.

У канцы лютага прайшоў дождж са снегам. Снег пакрыўся коркай лёду, шарон мов вытрымаць людзей, і карнікі пайшлі ў лес лагунчамі. Лавілі мірных жыхароў. Адзіночкі расстрэльвалі на месцы, а семі разам з жывёлай гналі ў вёску Мілавіды Расонскага раёна. Захапілі і нас. З намі былі цётка Паша з Асвей і 5-гадоваым сынам і цётка Марыя з вёскі Кісялі з дзюмою малалетніх дочкамі.

У Мілавідах усіх падзялілі на дзве часткі: старых і дзяцей у адзін хлеў — спаліць, а працаздольных хацелі адправіць у Германію. Падлеткаў па 14-16 гадоў — у канцлагер Саласпілс пад Рыгу, браць кроў для параненых фашыстаў. Мне з маі хвацелі адправіць у Германію. Але яна ўзяла на рукі 2-гадовую пляменніцу і пайшла ў хлеў за сваімі сёстрамі. Сама пайшла. Я — за

ёй. За нашай сям'ёй ішла сям'я Балабуўскіх з вёскі Барысава. Гаспадар хацелі адправіць у Германію, але ён сказаў: «На фашыстаў працаваць не буду, лепш згару ў хляве з усімі разам».

Хлеў зачынілі і падпалілі. У ім было чалавек 100-150. Ніхто не плакаў. Калі агонь дайшоў да заката (а ён быў складзены са снапоў салома), я і два хлопчыкі майго ўзросту па руках і плячых людзей дабраліся да жэрдак заката і, распуснуўшы салому, выскачылі на снег. Усё было ў дыме, і я пабег да кустоў, прыскакаючы да зямлі. А тыя хлопчыкі выйшлі з зоны дыму, і іх забілі з аўтаматаў. Я ляжаў у кустах метраў за 50-70 і назіраў, як дгаргаў хлеў. Калі рухнулі апошнія кроквы, узяліся агонь і дым. А абвугленыя сцены рассыпаліся. Людзі гарэлі і стагналі. Мне зрабілася вусцішна. Я не ведаў, што рабіць: бегчы далей неабме: яшчэ не сцягнула. Дачакаўся цэпры і пайшоў у лес. Што на захад уздоўж дарогі, па якой нас гналі раніцай. Праз 15 кіламетраў дайшоў да Піжэйскага балота. На востраве сярэд балота былі буданы, каля іх ляжалі забітыя людзі. Залез у адзін з гэтых буданоў і, захапіўшы ў нейкай анучы, заснуў. Раніцай вакол вострава завялі ваўкі. Я ўзрадаваўся: значыць, карнікаў блізка няма. Ранішні мароз быў пад 20 градусаў. Вельмі холадна. Па дарозе да Святога возера сустрэў Паўла Ісаква з вёскі Барысава. Хлопец паведаміў, што яго 13-гадовага брата Уладзіміра і двух сябрёў 8 і 10 гадоў карнікі забілі недалёка ад зямлянак, а ён уцёк. Пайшлі глядзець на забітых. Было відаць, што іх з-пад густой елкі вышпунуў фашыст і па чарзе расстрэляў.

У лесе я сустрэў бацьку, які ў час аблавы паспеў уцячы. Некалькі дзён жыў у пустым лагеры — удзень удалечыні ад зямлянак, ноччу — у зямлянках. Потым пайшлі ў балота. Па слядах каля селішчанскіх зямлянак знайшлі сям'ю Янусевых. Там, на узгорку пад елкаю, захутаная ў коўдру, з лялькай у руках, сядзела дзючынка гадоў пяці. Усе ведалі, што яна была з Ленінграда, бацькоў не мела. Яе звалі Іля. Зацуршаная снегам, з мурзатым тварыкам. Знайшлі некалькі рыдлёвак і сякеры і пайшлі хаваць забітых Паўлавых брата і сябрёў. Прынеслі іх да Святога возера. Потым там хавалі і іншых. Цяпер на гэтым месцы лясыя могілкі. Увечары вярнуліся, распалілі вогнішча, пасмажылі сала. Накармілі маленькую ленынградку Ілю. Павел застаўся ў селішчанскіх зямлянках, а мы з бацькам пайшлі да сваіх зямлянак. Сустрэлі дзюво сясстрычак з нашай вёскі — Зіну і Ніну Сцяпанавых, ім было 10 і 12 гадоў. У абедзюх былі адмрожаны пальцы на нагах. Іх маці і дваіх малых дзяцей карнікі забілі недзе ў лесе, а яны ўцяклі. Пайшлі шукаць забітых, каб пахаваць, але так і не знайшлі. Пазней хворых сябрёў знішчыў брат-партызан і пераправіў на самалёце для апаўчонага фронту.

У пачатку красавіка 1943 года вярнуліся з бацькам на папалішча нашай вёскі Ярохі. На Украіну яны пабудавалі зямлянку. Гэтаж жа зрабілі яшчэ дзве ацалелыя сям'і. З 15 сем'яў нашай вёскі засталіся толькі тры і тыя няпоўныя. Па начах засявалі агароды бульбай і ячменем.

У сярэдзіне снежня 1943 года фашысты здзейснілі яшчэ адну карную экспедыцыю ў Асвейскім раёне. Партызаны і частка мірных жыхароў сталі сыходзіць у Расонскі раён, а адтуль — за лінію фронту. Трэба было пераправіцца праз Нішчу і Дрысу, а рэкі тады яшчэ не замерзлі. І нам з бацькам наканавана было вярнуцца назад і жыць у лес. 7 ліпеня 1944 года каля Святога возера сустрэлі чырвонаармейцаў на танках. Да іх з лесу павыходзілі ўсе людзі. Яны радаваліся і плакалі.

Вёска Ярохі пасля вайны не адраджалася, на яе месцы цяпер стаіць помнік маім загінулым землякам.

МАРЦІНКЕВІЧ Валянціна Баляславаўна, 1933 г.н., з вёскі Клагішы колішняга Дрысенскага раёна. Цяпер жыве ў вёсцы Ворзава Верхнядзвінскага раёна:

— Гэта было ў лютым 1943 года. Са сваёй вёскай убачылі, які гарэлі Расіца, Крываасельцы, Немцы. Чулі, як з Расіцы даносіліся аўтаматныя чэргі, які плакалі дзеці і жудасна галасілі жанчынкі. Калі загарэлася суседняя вёска Ворзава, чакаць не сталі, паспяшыліся ў лес. Той дзень быў вельмі марозны. Дайшлі амаль да Пагулянаўкі, калі нас акружылі немцы з аўтаматамі і аўчыркамі і пагналі ў вёску Кулакова. Там спачатку загналі ў дом. У ім было ўжо шмат людзей з іншых вёсак. Потым усіх сталі дзяліць: мужчын і падлеткаў — у школу, а жанчын з малымі дзецьмі — у адрыны. Нашу і яшчэ некалькі сем'яў пасадзілі на падвоў і некуды павезлі. Чаму менавіта нас выбралі, невядома. Напэўна, гэтак было трэба Богу. Не паспелі мы ад'ехаць ад вёскі, убачылі, што школа і адрына заняліся полымем, пачуліся аўтаматныя чэргі.

Нас, якіх высветлілася пазней, везлі на чыгуначную станцыю ў Бігосава, а адтуль — у канцлагер Саласпілс. Везлі таварнымі вагонамі амаль цэлы тыдзень. Доўга стаялі на станцыях. Людзей білі, ахоўнікі на вожнаў не было. У дарозе на маіх вагах памерлі некалькі дзяцей.

У Саласпілсе нас загналі ў вялікі барак, у якім на цэментнай падлозе, акрамя салома, нічога не было. Прымуслі распрануцца і пагналі ў лазню. У лазні астрыглі, знялі завушніцы і прысцілі, далі паласатую вопратку, чаравікі. На сняданак давалі шклянку чаю і хлеб з апілкамі. На полудзень — 200 грамаў баланды з перамерзлай капустай. За нязначную прываінскае людзей збівалі плёткамі і палкамі, цкавалі сабакамі, аблівалі халоднай вадою. Праз некаторы час ад матуль пачалі забіраць малалетніх дзяцей і зноўкі невядома куды. Маю малодшую сястру таксама забралі. Потым сталі звозіць і дарослых. Летам 1943 года нас, дзяцей-падлеткаў, пагрузілі на машыны і павезлі па латышскіх хутарах. Я патрапіла да аднаго гаспадары, пасля яго статак, працвала там да заканчэння вайны. Калі мая мама Яўгена Антоўна Маслоўска вярнулася з Германіі з прымусовых работ, яна ў Латвіі адчукала мяне і сястру.

У сваю вёску Клагішы мы больш не вярнуліся, бо яна была разабравана і спалена.

ГАМАНЬКО Леаніда Восіпаўна, 1921 г.н., з вёскі Каралёва былога Асвейскага, а цяпер Верхнядзвінскага раёна:

— Вёску мы пакінулі ў лютым 1943-га, перад самым прыходам карнікаў. Спачатку хаваліся ў недалёкім балочце. З балота бачылі, які гарэла наша Каралёва. Гэта было ў лютым. Тых, хто не ўцёк на балота (а такіх было больш за 30 чалавек — у асноўным маткі з малымі дзецьмі і старыя людзі), немцы павялі ў суседнюю вёску Сенькава. Гналі перад сабою, як жывы шчыт, бо думалі, што дарога змяніравана. У Сенькаве загналі ў будынак дзіцячага садка і спалілі. Усе згарэлі. Толькі адзін хлопчык — 12-гадовы Юзік Лаўрыновіч — ацалеў, бо ведаў, што ў будынку ёсць іншыя дзверы, і ўцёк праз іх. Ён прыбег да нас у лагер і паведаміў гэтую жудасную навіну. Мы сядзелі ў балочце да самай вясны, а як добра пацяглася, пайшлі на папалішчы садзіць бульбу. Пайшлі не ўсе, частка людзей засталася. У адзін з дзён, калі мы яшчэ былі на агародах, балота акружылі паліцаі, бо нехта ведаў наша месца, і пагналі ўсіх у Латвію ў лагер Саласпілс. У гэтую аблаву патрапілі мая маці Юзэфа

Л.В. Гаманько ў партрэтамі сваіх бацькоў.

Францаўна і мая дачка Ядзвіга, якой быў толькі адзін годзік. З Саласпілса маці адправілі ў Германію на прымусовыя работы, а маю дачку забрала да сябе латышская сям'я. Пра гэта, вярнуўшыся з Германіі, мне расказаў маці. У сваё балота мы больш не вярнуліся, а падаліся ў расонскія лясы, недзе паміж Клясціцамі і Мілавідамі. У лес было крыху лягчэй, бо там былі пакінутыя каровы, і гэты хоць неяк дапамагаў перажыць голад. Сваю дачку Ядзвігу я знайшла праз шмат гадоў пасля вайны. Цяпер у яе новае імя — Надзея. У Беларусь яна больш не вярнулася.

МАШАРСКАЯ Галіна Аляксандраўна, 1936 г.н., з вёскі Селядцова былога Асвейскага раёна. Цяпер жыхарка вёскі Юзафова Верхнядзвінскага раёна:

— Амаль усю нашу вёску Селядцова немцы спалілі яшчэ да карнай аператывы. З таго часу мы хаваліся ў лес. З намі была мама Антаніна Тарасаўна Мацулевіч. Летам і восенню мы жылі ў буданках, а з надыходам халоду пабудавалі зямлянкі. Толькі ёсці не было чаго. Не ведаю, чаму вяскоўцы вырашылі аднойчы вярнуцца ў Селядцова на папалішчы. Можна, не так галадалі б, як у нас? Як толькі мы выйшлі з лесу, немцы і паліцаі (яны гаварылі па-руску) акружылі нас і пагналі ў калгасную стайню. Там было ўжо шмат людзей з іншых вёсак. Усе напалоханыя, галосіць, плачуць, просяць, каб не палілі. А немцы для большага застрашвання пачалі страляць па страсе. Потым прыехал нейкі начальнік, і нам загадалі выходзіць. Пагналі ў Бароўку. Стайню то спалілі разам з хворымі людзьмі. Мы яшчэ не паспелі нават з вёскі выйсці...

Па дарозе ў Бароўку расстрэльвалі тых, хто адставаў альбо не мог ісці. У Бароўцы мама папрасіла паліцыя адпусціць наведваць родных. Нам дазволілі, але назад мы ўжо не вярнуліся. Падаліся ў свой лес і да самай аблавы жылі ў зямлянках.

Аблага была ў пачатку сакавіка 1943 года. Аднойчы пачулі нямецкую мову. Кінуліся хавацца хто куды. Далёка адбегчы не ўдалося. Мама пасадзіла нас пад карань-выварачень, зверху закрыла сухою травою і ляміны лапкамі. Мы сядзелі ціха і не выдалі сябе, хоць карнікі знаходзіліся зусім блізка. Недалёка ад нас яны спыніліся паесці і адпачыць. А калі пайшлі, мы падбіралі іх недаедкі, бо былі моцна згаладалыя. А мама схавалася ў балочце, ляжала ў вадзе, закрывыць твар яловай лапкаю. Немцы прайшлі блізка ад яе. Наша шчасце, што ў карніках ужо было сабак. Некалькі сем'яў у той блакадзе загінулі. Мы чулі стрэл і аўтаматныя чэргі. Сярэд забітых была сям'я Ялоўскіх.

СТУК Аліна Міхайлаўна, 1930 г.н., з вёскі Мядзевецкай колішняга Дрысенскага раёна. Цяпер жыве ў вёсцы Першамайская Верхнядзвінскага раёна:

— У вайну мы былі ў лесе, бо ўсю нашу вёску спалілі немцы. Не ўсе жыхары ўцяклі ў лес. Старых людзей спалілі ў саўганай стайні. 48 чалавек.

У мяне былі яшчэ сястра і брат. З намі была і наша мама. Бацьку я не памятаю. Зімою мы спалі на яловых лапках і накрываліся імі. Марозы былі моцныя. Ёсці не было чаго. Партызаны прывозілі нам замерзлых коней, з якіх дарослыя варылі пахлёбку. Мы былі сопі і хлеба, але мы елі, каб не памеціць з голаду.

Калі ішлі блакады, мы чулі брэх сабак і гул самалётаў, кідалі ўсё і ўцякалі ў лясныя гущары, у непараходнае балота. Калі карныя акцыі скончыліся, вярнуліся ў вёску. Нас сустрэлі папалішчы. Пабудавалі зямлянкі і сталі ў іх жыць.

А.М. Стук (у цэнтры) з дзецьмі і праўнікамі.

ЗЫКАВА Аляксандра Герастаўна, 1936 г.н., з вёскі Канчаны былога Асвейскага раёна. Цяпер жыхарка пасёлка Асвея Верхнядзвінскага раёна:

— Яшчэ да вайны мы перабраліся жыць у Асвею. А калі самалёты сталі бомбіць пасёлка, вярнуліся ў сваю вёску Канчаны. Пра тое, што ідзе карная аператыва і немцы паліць вёскі разам з людзьмі, нам паведамілі партызаны. Ужо гарэлі памежныя з Латвіяй Целюкі, Савейкі, Сенькава. Жыхары пачалі адразу сыходзіць. Нашу вёску спалілі ў лютым 1943-га. У ёй было каля сотні хат. У агні згарэлі 11 чалавек, старыя і хворыя, якія не здолелі ўцячы.

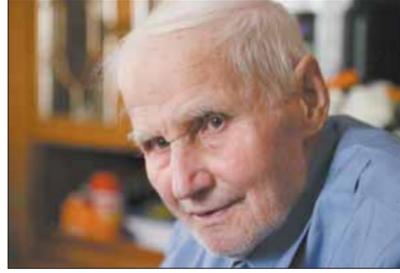
Мы ўцяклі па лёдзе Асвейскага возера ў бок азёр Лісна і Страднае — там шмат лясоў і балот. Частка жыхароў пайшла на балота каля вёскі Навалкі. Пазней іх лагер

нехта ведаў, і ўсіх адправілі ў канцлагер Саласпілс. Калі карнікі працавалі лес, здавак былі чутныя стрэлы, галасы і плач дзяцей і іншых лагерах. Адзін стары чалавек, які добра ведаў мясіны, вывеў нас, каля 40 чалавек, у Юхавіцкі лес. Таму мы засталіся жывыя.

ЯСКЕВІЧ Пётр Пятровіч, 1929 г.н., з вёскі Гараваткі былога Асвейскага раёна:

— Калі пачаліся аблавы, разам з маці і іншымі жыхарамі вёскі Гараваткі я хаваліся ў лесу ў партызанскай зоне. Аднойчы немцы акружылі нас, і ніхто не паспеў уцячы. Усіх вывелі на лясную дарогу, паставілі ў шэраг і падзялілі на дзве групы — мужчын і хлопчыкаў, жанчын і дзючынак.

Хлопчыкаў узростам 10-15 гадоў пагналі ў Каханавічы і спалілі разам з іншымі людзьмі. Некаторых мужчын расстрэлялі ва ўрочышчы Барок, некаторых — каля скірды салома за вёскай Нямчыцкі. Жанчын, дзючынак і маленіх дзяцей адправілі ў Саласпілс. У Каханавічах тады было спалена шмат маіх родных і сваякоў. А ў той дзень ад аблавы мяне выратавала маці: яна захутала мяне ў вялікую хустку і я стаў падобны на дзючынку. Калі карныя аператывы спыніліся, я пайшоў да партызан, дапамагаў ім шукаць у вёсках прадукты харчавання.

КУРАШ Валянціна Ягораўна, 1925 г.н., з вёскі Абразева былога Асвейскага раёна. Цяпер жыхарка вёскі Галькаўшчына Верхнядзвінскага раёна:

— Наша вёска Абразева была невялікая, мела каля 15 двароў. У мяне былі яшчэ тры сястры. Усё часцей з боку іншых вёсак да нас даносіліся ўсіх і пах гарэлага. Пайшлі ў бок Расон, пад Мілавіды.

Было вельмі цяжка. Памятаю, як ляжалі на яловых лапках і грэліся вакол састра. Абудак прымразаў да ног. Мы ўсе перахварэлі на тыф, а наша мама Ганна Антоўна Плейкіца тыф не перанесла і праз 17 дзён памерла. Пахавалі яе на барыскаўскіх могілках.

Зрэдку наведваліся ў вёску, адкопвалі схаваную бульбу, глядзелі, ці ёсць немцы. Вёска была спалена, адны коміны па-над снегам тырчэлі. Сядзелі ў лесу, пакуль не прыйшлі нашы салдаты.

МАСЛОЎСКАЯ Леанора Казіміраўна, 1937 г.н., з вёскі Немцы колішняга Дрысенскага раёна, цяпер жыхарка вёскі Ворзава Верхнядзвінскага раёна:

— Я зусім мала памятаю пра тыя жудасныя дні асвейскай трагедыі, хоць мне было ўжо амаль пяць гадоў. А што ведаю — толькі са слоў маёй мамы. Наша вёска называлася Немцы. Але гэтая назва не выратавала вёску. Прышлі фашысцкія карнікі і спалілі ўсе 11 хат. У хатах згарэлі 22 чалавекі. Але пазва жыхароў усё ж паспела ўцячы. У мяне была яшчэ старэйшая сястра і два браты. Бацька наш быў на фронце. У лесе мы моцна галадалі. Магчыма, ад голаду пасля вайны я доўга хварэла на маларыю і ледзь не памерла. Калі хаваліся ў лесу, маці накрывала нас травою і галінкамі, каб у час аблавы не знайшлі немцы.

Пасля аблаў у сваю вёску мы больш не вярнуліся, бо там былі адны коміны. Мы прыйшлі ў Ворзава, прытуліліся ў ацалелым гумне. У ім жылі яшчэ каля дзесяці сем'яў.

ЧАРНАВОК Валянціна Канстанцінаўна, 1935 г.н., з вёскі Селядцова былога Асвейскага раёна. Цяпер жыхарка вёскі Задзежжа Верхнядзвінскага раёна:

— Мой бацька быў паранены і памёр у 1942 годзе. Малодшы брат Іван быў партызанскім сувязным. Яго скапілі фашысты, здэкаваліся з яго, катавалі, завезлі ў Асвею і расстрэлялі. У нашай маці Таццяны Васільевы Ісаевай нас засталася шасцёра дзяцей. Было небяспечна, і мы пайшлі ў лес.

Уцякаючы, мы паспелі ўзяць з сабою крыху адзення і коўдру. Астатняе дабра закапалі ў яме каля хаты. Ва ўрочышчы Лісінчын востраў зладзілі буданы, п

Купляйце саджанцы з розумам

Пры набыцці саджанцаў абавязкова звярніце самую пільную ўвагу на некаторыя моманты. Напрыклад, заўсёды правярайце каранёвую сістэму. Лепш, калі яна вільготная, са шматлікімі махрыстымі караньчыкамі. Уважліва глядзіце, каб не быў пашкоджаны стволік, яго кара.

Заўсёды ўдакладняйце, на якой прышчэпе яблыня, груша? На моцнараслаі (гэта значыць, насенная прышчэпа), сярэдняраслаі ці карлікавай? Бо менавіта ад гэтага залежыць, якога росту будзе дрэва. Калі ўчастак невялікі, магчыма, ёсць сэнс купляць саджанцы на сярэдняраслаі прышчэпе. Але самыя ўстойлівыя дрэвы ўсё ж на насеннай прышчэпе. А ў апошні час у продажы, на жаль, усё менш такіх: вытворцам складаней іх вырошчываць.

Каб размножыць парэчку

Зараз вельмі добра нарыхтаваць чаранкі парэчкі. Наразаем іх вострым нажом ці секатарам з добра развітых леташніх парасткаў даўжынёй 25-30 см і ставім у ваду ў цёплым памяшканні. Праз месяц яны выпусцяць карані, і тады можна будзе пасадзіць іх на адмысловае градуку на дарожчанне ці адрэзу на сталае месца.

ПРЫМУЛА Ў САДЗЕ І Ў ДОМЕ

Прымула — адно з лепшых упрыгажэнняў вясновага саду. Навуковая назва роду прымулы (Primula, утворана ад primus) у перакладзе з лацінскай значыць «першы».

готным і цянстым. Радзіма вушчавыя прымулы — альпійскія лугі, дзе суха, глебы някіслыя і досыць урадлівыя. Яна ўдаецца толькі на вапнаваных дрэніраваных участках, на якіх яе тоўтае мякстае лісце ніколі не замакае.

Прымула дробназубчатая хоць і выносліва, але можа выпраць пасля цёплай восені, таму пад яе падсыпаць сумесь кампосту з пепелам. Прымулы сікімскай і Фларынды — вадахлюбны. Іх саджаюць бліжэй да вады, а апошняю называюць яшчэ і балотнай. Прымулы ў Усходняй Азіі (японская і яе гібріды) ў маласнежную зіму могуць вымерзаць, і лепш іх прыкрыць сухім лісцем, слоём 10-15 см. Прымула Галера мае іншую геаграфію — Карпаты і Альпы, расце на вапнавых схілах. І, мабыць, гэта адзіны від, які добра пераносіць яркае сонца.

Але разам з тым ёсць і вельмі непатрабавальныя віды прымулы: вяснава, звычайная, Воранава, Юлія. Яны не патрабуюць нейкіх асаблівых умоў і добра растуць і багата цвітуць у паўцені на лёгкай глебе з дабаўленнем торфу.

Агульная парада па вырошчванні ўсіх прымул: саджайце іх так шчыльна, каб не было відаць зямлі (дробныя віды — праз 10—15 см, больш буйныя — праз 30—40), бо яны не любяць перасыхання глебы.

ПЕРАСАДКА І ДЗЯЛЕННЕ

Карнішча ў прымулы нарастае коса ўгору. Калі іх доўга не перасаджаць і не падсыпаць штогод пад куцік урадлівую зямлю, прымулы апынуцца на паверхні глебы і загінуць.

Прымулы трэба часта дзяліць. Віды, якія разрастаюцца даволі хутка, дзяліць кожны год. Тым, што паводзяць сябе не вельмі агрэсіўна, — раз на 2-3 гады.

Прыступаць да гэтай аперацыі трэба праз два тыдні пасля заканчэння цвіцення. Але калі вашы прымулы цвітуць двойчы (вясной і ў канцы лета), гэта значыць, маюць дзве фазы актыўнага росту, то дзяліць іх пасля першага цвіцення. Прымулы з каранёвай сістэмай, якая дрэнна аднаўляецца, напрыклад, дробназубчатую, дзяліць увесну да цвіцення або ў крайнім выпадку адразу ж пасля цвіцення.

Добра рэагуюць прымулы на падкормку: кветкі становяцца буйнейшымі і ярчэйшымі. Мінеральныя ўгнаенні ўносяць кожны тыдзень з пачатку вегетацыі ў вадкі выгляд пад карані або «па лісці», невялікімі дозамі (у 2-3 разы меншымі, чым пад іншыя шматгадовыя расліны).

ПАСЕЎ

Той, хто захаце вырабіць прымулы з насення, павінен улічваць, што яно дробнае, для добрай усходжасці спатрэбіцца стратэгія, а перыяд усходжасці расцягнуты. Таму сяць лепш у ёмістасці з дрэннажымі адтулінамі, позней восенню прыкопваючы іх на разведчанай градуцы, ці ўзімку «пад снег».

У першы год можа ўзрасці толькі частка насення, а астатняя — наступнай вясной. З усходоў другога года атрымаюцца самыя прыгожыя прымулы.

Можна паспрабаваць стварыць свой гатунка прымулы: перанесці пэндзілкам пылок з кветкі на кветку, з куціка на куцік і, сабраўшы насенне з перапыленых раслін, пасеяць. Вынік — асобнікі зусім іншага колеру.

ВЫГАНКА ПРЫМУЛЫ

Прызначэння для выганкі расліны ў ліпені высаджваюць у ёмістасці, якія пакадаюць у садзе да вясенніх халадоў, а затым пераносяць у прахалоднае памяшканне або пакадаюць у садзе, атупіўшы лісцем ці любым іншым матэрыялам. За 1-1,5 месяца да жаданага тэрміну цвіцення ёмістасці пераносяць у светлае цёплае месца. Увесну аддзяліць прымулы дзяляць і высаджваюць у садзе.

Крытыка на шпільцы

СІНЯЯ ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ СТАЛІЦЫ

Як літаратуразнаўца і як чытача, мне заўсёды хваляюць падрабязнасці чужога жыцця. Праўда, не ўсякага, а толькі пісьменнікага. Заўсёды з задавальненнем чытаю ўспаміны (зразумела, калі яны напісаны шчырым чалавекам, а не лакавальшчыкам уласнага мінулага), дзённікі і лісты як вядомых, так і малавядомых літаратараў...

Аднак, як чалавек, знаёмы з вялікай колькасцю творчых людзей, часта думаю: ці хацелася б мне трапіць у такія ўспаміны, лісты, дзённікі? Шчыра кажучы, перспектыва таго, што маё прыватнае жыццё — някая сабе і праз стагоддзі — будзе «абсмакваная» незнаемым мне чалавекам, выклікае ў мяне трывогу і непрыязнасць. А калі ўявіць, што гэта будзе, напрыклад, пры майм жыцці, ды яшчэ і зроблена не вельмі каб тактоўна?

Менавіта гэтыя роздумы замінаюць мне адназначна выказацца пра кнігу Антона Кулона «Сіняя кніга беларускага алкаголіка».

Наогул, ідэя кнігі пра алкаголь не проста вітала ў наветры — яна ўжо была рэалізавана: у 2006 годзе ў Расіі ўжо выходзіла «Сіняя кніга алкаголіка», якая набыла папулярнасць у багемных постсавецкіх чытачоў. А ў 2012 годзе з'явілася кніга з падобнай назвай, але цалкам самастойным аместам. Яе аўтарам і жыццё завуць Анатоль Асталеўка (псеўднімам свой ён добраахвотна раскрыв сам), і, як вынікае з прадмовы да мінскага выдання, ён

добра ведае і пра першы расійскі зборнік, і пра своеасаблівы «Біблію» руху ананімных алкаголікаў — «Вялікую кнігу», і пра саму праблему п'янства...

Так выглядае, што «Сіняя кніга беларускага алкаголіка» была напісана з мэтай расказаць пра тое, што чалавек можа ўзяцца над сваімі слабасцямі і заганамі, калі возьме ў дапамогу грамадскае, царкву і дактароў. Галоўны мэсідж кнігі — нават самы горкі п'янства можа кінуць піль яшчэ «пры жыцці». Аўтар расказвае і пра таварыствы ананімных алкаголікаў, і пра праграму дэнаціфікацыі, і пра роллю сям'і, і пра фізічныя і маральныя пакуты, якія нясе Алкаголь (мэнавіта так, з вількай літары піша гэце слова Кулон, падкрэсліваючы дэманічную сілу напюю). І ўсё гэта слуха і патрэбна. Вось толькі ёсць адно «але»: аўтар значна больш пераканальны і цікавы не тады, калі ён настаўляе «на шлях спраўдэнны», а тады, калі гэтае часе сваіх п'янак-гулянаў.

Кніга падзелена на дзве часткі — «да» і «пасля». «Да» — гэта вясёлыя гісторыі пра панкі, бойкі, авантуры, смешныя сітуацыі ў цікавай кампаніі вядомых у Беларусі творчых людзей, сярод якіх Міхась Стральцоў, Мікола Капылювіч, Кім Хадзееў. «Пасля» — маралізатарскі падзас, лаўчаннікі, расказы пра вельмі правільных і харошых святароў і дактароў. Скажу шчыра, другую частку кнігі чытаць зусім не цікава, і асабліва з-за таго ментарскага тону, які дазваляе сабе пісь-

меннік у дачыненні да сваіх былых сяброў-сабуртальнікаў. Але і сціпласць і спагада да чужых хвароб (а алкагалізм, як мы ўсе ведаем, хвароба, якая цяжка вылечваецца), яшчэ нікому не зашкодзіў.

Што ж датычыць першай — угарнай — часткі кнігі, то чытаць яе надзіва цікава, і нават не столькі з-за таго, што многіх дзеячаў культуры, пра якіх тут ідзе размова, я ведала па падручніках літаратуры, але, у першую чаргу, таму, што пісьменнік здолее перадаць атмасферу 70-х гадоў мінулага стагоддзя. Вось здавалася б: што рамантычнага ў папояках на кухнях, у скверах, калюцьніках? А чытаеш — і адчуваеш тую радасць адзіства, сяброўства, зацікаўленасці адно адным, якая цяпер амаль знікла з чалавечых адносін. Так, пілі многа! Але і гаварылі шчыра, душэўна, і падтрымлівалі адно аднаго. І ў гэтыя хадзілі не толькі па святках. Так — многа броду, чаду, амаль жабрацка (па сённяшнім мерках) івананне. Але, разам з тым, практычна не адчуваеш у той усходнім дух татальнага спаўняўства, якое пранімае ў кожную клетачку сённяшняга жыцця, стаўшы меркай усіх рэчаў.

Але самым галюўным героем, якое мне падалося, стаў сам горад Мінск, які красуе не параднымі фасадамі плошчэй і праспектаў, а сваім «сподам» — сутарэннямі, паддашкамі, кватэрамі ў спальных раёнах, дварамі і скверах, якіх ужо няма. Ну і, безумоўна, «ціцкімі ўстановамі». Вось як апісвае аўтар культуры ў 1970—1980-я гады «Тэлевізар».

ліць гэты смех нашчадкі тых, хто апісаны ў гэтай кнізе. А яны, у адозненне ад большасці герояў, жыўя і чытаць умеюць. Напрыклад, я знайшла некалькі імёнаў, якія належаць бацькам маіх знаёмых. І хоць не стала абмяркоўваць гэтую праблему з імі, усё ж мне думаю, што яны асабліва шчаслівыя ад такога праслаўлення сваіх продкаў. Тым больш сітуацыя ускладнена тым, што аўтар хаваўся за псеўднімам, а «героі» падаюцца пад сваімі спраўдэннымі імёнамі.

І яшчэ адзін далікатны момант... Некалі чытаючы кнігу Стыга Ларіна «Дзяўчынка з татуіроўкай дракона», я заўважыла, што ўвесь час хаць выпіць кубачак кавы. І не дзіўна, як высветлілася! Амаль на кожнай старонцы сваіх кніг Ларсан згадвае слова «кава». Дык вось, як гэта ні парадкальна, але кніга Антона Кулона «Сіняя кніга беларускага алкаголіка», з'яўляючыся неацэнным матэрыялам з пункту гледзішча гісторыі літаратуры, які вывучае крыніцы творчай інспірацыі пісьменнікаў, можа паслужыць дрэнную службу людзям, якія маюць цягу да зл'янага змяі. Бо, як ні круці, але піша аўтар пра алкаголь так смачна і пераканана, што міжвольна хочацца падняць чарку — за стары саветскі Мінск, за сямейства, за беларускую культуру!

Ганна КІСЛІЦЫНА

Даты | Падзеі | Любімы

Сусветны дзень барацьбы з хваробай Паркінсона. Адзначайце ў дзень нараджэння англійскага ўрача Джэймса Паркінсона (1755-1824), які апісаў у 1817 годзе хранічнае прагрэсіруючае захворванне цэнтральнай нервовай сістэмы.

1753 год — нарадзіўся (Навагрудчына) Ануфрыі Маркевіч, беларускі юрыст, асветнік. У адзінай вядомай працы «Аб удасканаленні прыроды ў стварэнні чалавека» выклаў ідэі эвалюцыянізму, матэрыялізму ў антрапагенезе, антрапалагічнага гуманізму. Чалавек для Маркевіча — вынік працяглай дзейнасці прыроды ў яе развіцці. Выступаў супраць ненавуковах, містыка-тэалагічных здагадак, аргументавана крытыкаваў зародкі расісцкіх канцэпцый. Памер у 1807 годзе.

1939 год — у Маскве быў арыштаваны Мікалай Яжоў, да нядаўняга часу ўсёмігутны наркам унутраных спраў. Яго правялі праз ім жа створаную неаважаную працэдурку. Сарвалі знакі адрознення і ордэны, зрэзалі гузікі з вопраткі, знялі шнуркі з абутку. Яжова абвінавачвалі ў кіраўніцтве змоўшчыкамі ў войсках і органах, у падрыхтоўцы тэрактаў супраць кіраўнікоў партыі і ўрада, у забойстве непажаданых яму людзей. Асаблівы пункт — шпіянаж на карысць Германіі, Брытаніі, Японіі... У службовым кабінце Яжова знайшлі страшныя «сувеніры»: 4 расп'ясканыя кулі (кожная загорнутая ў паперку з надпісамі: «Смірною», «Каменеў», «Зіноўеў»), а таксама 4 пісталеты. За кнігамі ў розных месцах знайшлі 6 бутэлек гарэлкі — поўныя, пачатыя і пустыя (адчуваючы нядабрае, наркам моцна піў). Яго заключылі ў ім жа створаную асаблівую Суханаўскую турму не пад сваім прызвішчам, а як «паціента № 1». У лютым 1940 года Яжоў быў расстрэляны ў склепе на Мікольскай вуліцы... Прычым яго дзейнасць ніколі не была афіцыйна асуджана: імя Яжова проста знікла з друку, з даведнікаў, з кніг.

1946 год — нарадзіўся (вёска Несцяняты, цяпер Смаргонскі раён) Уладзімір Васільевіч Церабун, беларускі скульптар, графік, заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь (2007). Аўтар мемарыяльнага комплексу «Дальва», станковыя кампазіцыі «Расстрэляная песня», «Максім Горкі», «Надзая» і іншых. Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1976).

Было сказана

Францішак БАГУШЭВІЧ (1840-1900), грамадскі дзеяч, паэт, празаік, публіцыст і перакладчык:

«Жыццё — вандроўка на чойне па моры, Смерць — гэта прыстань пасля працы руннай. Многім даецца раскоша без гора, Вось яны і лічаць, што ўсё ім даступна...»

Слова Андрей Михайлович

Законник | Фото 3 | Календар абсалюнай яблыні | Крымыскі курорт | Фото 1 | Ленінская газета | Інвентар хвакста | Калекцыя з 9 выданняў | Выдатны скульптар Алоіс | Кароба над воссы навоганаго тота | Рака ў Кеммеру-скай вобласці | Бог падземнага царства | Выдавецкая справа | Гад | Райн у Швейцарыі | Сход лукоўных асоб | Выдачыты кватэрат | Дрэва, «дар лесу» | Гэббель | Абарыган Пятельна | Поле | Аўстра-літвінскі страус | Скураная лодка | Дарэлі гадзіннікавага інструмента | Банкруцтва | Паўночнае сур'е | Армянская кр'па-пасць | Ядвігата азіяцкага гадзюка | Знешні абрыс аконтур | Маральная сла чалавека | «Воза» Сылвы | Лодка з ларусам на лядзе | Янчаная ўпрыгажэнне | Пустыя прыскачкі | Ціслерскі інструмент | Партоўны гульчы | Мастацтва пад купалам | Красуня (раз.) | Даўная назва Бары | Нушыя драпачыя зварок | Знак задышка | Настольная гульня | Спартыўная гульня | Шырокая кавапа

ПРАВЕЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Цырк Дората. Краля. Авен. Лато. Рарі. Атаманка. Давока. Ны. Сінор. Даво. Држ. Эфа. Фаван. Дорж. Држ. Нав. Ганет. «Скар». «Лон». Ратка. Карвал. Пюра. Ваа. Ен. Катон. Ром. Ся. Актан. Дарж. Дарж. Па вяртыкалі: Аграсар. Дуб. Дранкі. Бабека. Кар-Парызытантлі: Чырыс. Біфштак. Клошка. Тарар. Бука. Алт. Сінор. Ром. Ся. Актан. Дарж. Дарж. Па вяртыкалі: Аграсар. Дуб. Дранкі. Бабека. Кар-Парызытантлі: Чырыс. Біфштак. Клошка. Тарар. Бука. Алт. Сінор. Ром. Ся. Актан. Дарж. Дарж. Нав. Ганет. «Скар». «Лон». Ратка. Карвал. Пюра. Ваа. Ен. Катон. Ром. Ся. Актан. Дарж. Дарж.

СЁННЯ

Месяц
Маладзік 10 красавіка.
Месяц у сур'і Цяльца.

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	6.18	20.04	13.46
Віцебск	6.05	19.56	13.51
Магілёў	6.08	19.54	13.46
Гомель	6.08	19.48	13.40
Гродна	6.34	20.19	13.45
Брэст	6.37	20.16	13.39

Імяніны
Пр. Івана, Астала, Марка, Кірылы, Станіслава.

Фота Марыны БЕГУНЧОКВАЙ

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 747мм рт.сп. 0...+2°C +..+9°C

ГРОДНА 743мм рт.сп. +4...+6°C +10...+12°C

МІНСК 738мм рт.сп. +3...+5°C +6...+8°C

МАГІЛЕЎ 746мм рт.сп. +1...+3°C +7...+9°C

БРЭСТ 743мм рт.сп. +7...+9°C +17...+19°C

ГОМЕЛЬ 750мм рт.сп. +1...+3°C +11...+13°C

Абазначэнні:
— няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
— невялікія геамагнітныя узрушэнні
— слабая геамагнітная буря

...у суседзях

ВАРШАВА +18...+20°C	КІЕЎ +14...+16°C	РЫГА +5...+7°C
ВІЛЬНЮС +6...+8°C	МАСКВА +4...+6°C	С.ПЕЦЯРБУРГ +5...+7°C

УСМІХНЕМСЯ

Аб'ява ў бальніцы: «Няма грошай — будзьце здаровы!»

Двое сяброў.
— Давай купім булчачку, пакормім качак.
— Але тут няма качак!
— Можна, тады віскі?
— Так, лепш віскі...

Пайсці на працу або паспаць? Паспаць ці пайсці на працу? Знайшоў кампраміснае рашэнне: пайду на працу і паспаць!

Гулянка на кватэры.
— А які сёння дзень?
— Не ведаю. Я сюды ў пятніцу прышоў!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадставіцкай Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ** Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), В. КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, Л. СВЕДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыя — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 61, «ордынацыя» — 287 19 68, скарэктарыя — 292 05 82, адрэдакцыя за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самарванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31; бухгалтары: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.minsk.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца суадпавядальнымі з меркаваннямі рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрэдаваныя ёй псымы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прапрыетарстве «Вывацтва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 25.006. Індэкс 63850. Зак. № 1676.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 10 красавіка 2013 года.